

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1

กัญญาภัทร คำชม

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการ
เรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1"

ของ กัญญาภัทร คำชม

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.จิติมา วรรณศรี)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์)

หัวหน้าภาควิชาบริหารและพัฒนการศึกษา

ชื่อเรื่อง	ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1
ผู้วิจัย	กัญญาภัทร คำชม
ประธานที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรณศรี
ประเภทสารนิพนธ์	การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2564
คำสำคัญ	ภาวะผู้นำทางวิชาการ,ครู,คุณภาพการจัดการเรียนการสอน

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู (2) เพื่อศึกษาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู และ (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู เป็นวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 260 คน จาก 136 โรงเรียน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รองลงมา ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ (2) คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

Title	THE RELATIONSHIP BETWEEN ACADEMIC LEADERSHIP OF TEACHERS AND THE QUALITY OF TEACHER'S LEARNING MANAGEMENT UNDER THE OFFICE OF UTTARADIT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1
Author	KANYAPHAT DAMCHOM
Advisor	Associate Professor Jitima Wannasri, Ph.D.
Academic Paper	M.Ed. Independent Study in Educational Administration, Naresuan University, 2021
Keywords	Instructional Leadership Teacher Quality of learning managemen

ABSTRACT

The purposes of this study were : 1) to investigate teacher's instructional Leadership, 2) to examine the quality of teacher's learning management and 3) to examine the relationship of teacher's instructional Leadership and the quality of teacher's learning management. This study was a survey research. A sample was selected from 260 teachers of 136 schools under Uttaradit Primary Educational Service Area Office 1 for academic year 2021. A sample was drawn from stratified sampling. The research tool was a questionnaire with Likert rating five scales. The collected data were analyzed using frequency, percentage, average, standard deviation and Pearson's product moment correlation coefficient.

The results of the study were as follows : 1) teacher's instructional leadership was as a much level. Considering each aspect ordered from the highest to the least: the greatest level of satisfaction was the creative thinking. The secondly were human relations. Lastly was the profession development. 2) The quality of teacher's learning management was as a much level. Considering each aspect ordered from the highest to the least: the greatest level of satisfaction was the quality of students. Lastly was the administrative process and management. 3) The relationship of teacher's instructional Leadership and the quality of teacher's learning management was at

high level. Considering each aspect found that teacher's instructional leadership related with the quality of teacher's learning management with statistical significance level of 0.1. Sort in descending order, there were morality, profession development, Academic ability, human relations and creative thinking.

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความรู้ณาอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์. ดร.จิตติมา วรรณศรี ที่ปรึกษาและคณะกรรมการทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการศึกษาค้นคว้าอิสระสำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา อธิการบดีประจำภาควิชาการ
บริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ดร.ทัศนะ ศรีปัตตา อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร นางสาวเสาวพิศ อุ่นพันธ์ ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
ค้นคว้า จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกและให้
ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่งในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขออุทิศแด่ผู้มีพระคุณ
ทุก ๆ ท่าน

กัญญาภัทร คำชม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
ประกาศคุณูปการ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	4
ขอบเขตของงานวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู.....	24
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	37

บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	43
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	44
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1.....	45
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1.....	51
ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1.....	55
บทที่ 5 บทสรุป.....	57
สรุปผลการวิจัย.....	58
อภิปรายผล.....	60
ข้อเสนอแนะ.....	63
บรรณานุกรม.....	65
ภาคผนวก.....	69
ประวัติผู้วิจัย.....	85

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 สิ่งเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ.....	21
ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1	39
ตาราง 3 แสดงค่าจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ วุฒิ การศึกษา และประสบการณ์การทำงาน.....	44
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1	45
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์.....	46
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ด้านความรู้ความสามารถทางงานวิชาการ	47
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ด้านมนุษยสัมพันธ์.....	48
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ด้านคุณธรรมจริยธรรม	49
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ.....	50

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ในภาพรวม.....	51
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน.....	52
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ.....	53
ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	54
ตาราง 14 แสดงค่าสหสัมพันธ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียน การสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ..	55

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	37

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ มีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้การจัดการเรียนการสอนจึงต้องพัฒนาการคิด วิเคราะห์ การทำงาน การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการพัฒนาสังคมอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ สถานศึกษาในฐานะหน่วยงานบริการทางการศึกษาจึงต้องรับผิดชอบจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยเฉพาะสถานศึกษากระจายอำนาจการบริหารงานออกเป็น 4 งาน ประกอบด้วยงาน วิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล และงานบริหารทั่วไป เพื่อให้สถานศึกษาบริหารจัดการได้อย่างอิสระ คล่องตัว และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยการบริหารงานทั้ง 4 งาน ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล เมื่อพิจารณาขอบข่ายงาน พบว่า การบริหารงาน วิชาการ เป็นงานหลักที่มีความสำคัญที่สุดในการบริหารงานของสถานศึกษา เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง สอดคล้องกับที่ จิตติมา วรณศรี (2557, หน้า 13) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ ถือเป็นงานหลักสำคัญของสถานศึกษา อันเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้พฤติกรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข การบริหารงานวิชาการจึงประกอบด้วยงานสำคัญต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียน รวมถึงการดำเนินงานอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนด้วย อีกทั้งปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเกิด ประสิทธิภาพของการดำเนินงานที่ทุกคนเกิดการยอมรับที่เรียกว่า ภาวะผู้นำ ที่มีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น หรือกลุ่มในการบริหารเพื่อให้งานนั้นบรรลุเป้าหมาย

ภาวะผู้นำ เป็นความสามารถของบุคคลหรือคุณลักษณะของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อบุคคล หรือกลุ่มบุคคลอื่น สามารถจูงใจให้บุคคลอื่นยอมรับและดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งภาวะผู้นำมีสมรรถนะที่สำคัญ 3 ประการดังนี้ Hersey, Blanchard & Jonhson (2008, อ้างถึงใน จิตติมา วรณศรี 2557, หน้า 139) 1) การวินิจฉัย (Diagnosing) เป็นสมรรถนะของผู้นำที่สามารถ พิจารณาและเข้าใจถึงสถานการณ์ที่ตนเองกำลังพยายามดำเนินการที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น 2) การปรับตัว (Adating) เป็นสมรรถนะในการสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือปรับดัดแปลง

ทรัพยากรทั้งหลายที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้น 3) การสื่อสาร (Communicating) เป็นสมรรถนะในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่สามารถทำให้บุคคลอื่นเข้าใจและยอมรับในสิ่งที่ผู้นำต้องการ และในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาจะต้องอาศัยบุคคลที่มีความรอบรู้ มีความเป็นผู้นำที่จะพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย หรือที่เรียกว่า ผู้นำทางวิชาการ จิตินา วรรณศรี (2557, หน้า 143) ให้ความหมายของผู้นำทางวิชาการ คือคุณลักษณะของผู้บริหารที่สามารถมีอิทธิพลชี้แนะและกระตุ้นให้ครูและบุคลากรดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มีความรู้ สามารถคิดค้นและ ริเริ่ม พัฒนาสิ่งใหม่เพื่อ พัฒนาผู้เรียนพัฒนาครูและพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้น

ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูคือพฤติกรรมที่ครูได้แสดงออกซึ่งการนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาการศึกษา พัฒนาการจัดการเรียนให้ผู้เรียนมี คุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย การบริหารหลักสูตรการจัด การเรียนรู้การจัดการจัดการชั้นเรียน การพัฒนาผู้เรียน การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศภายในสถานศึกษา การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ภาวะผู้นำครู การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ การพัฒนา ตนเองและวิชาชีพ การพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน การกำหนดภารกิจของโรงเรียน การเสริมสร้าง บรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ปรัชญาการศึกษา ภาษาและวัฒนธรรม จิตวิทยาสำหรับครู การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการศึกษา การสื่อสารและการใช้ภาษา การทำงานเป็นทีม และคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพและการศึกษา ตลอดชีวิต มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ เต็มศักยภาพ และมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิดการแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมี ทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มี จิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิ ปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงาม

ในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : หน้า 3-4) การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้คุณภาพผู้เรียนต้องให้ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ด้านการคิดเป็นทำเป็น และด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2555 : หน้า 21-56) สอดคล้องกับความมุ่งหวังของสังคมเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกระบวนการจัดการศึกษา ดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยครูเป็นกลไกสำคัญ ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝัง เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นความรู้คู่คุณธรรม เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร ผู้สอนต้องศึกษาทำความเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คุณลักษณะสำคัญที่จะช่วยให้ครูสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู เพราะครูที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจะสามารถจัดกิจกรรมด้านวิชาการและกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จ ทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ (กัญญ์ริชการย์ นิลวรรณ, 2553 : หน้า 18) เนื่องจากผู้นำทางวิชาการของครูมีความสำคัญต่อคุณภาพ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและคุณภาพผู้เรียน ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพจนเป็นผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเป็นตัวบ่งชี้ความเป็นมืออาชีพของครู ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษา ที่ได้ยกย่องให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง เป็นวิชาชีพแห่งความหวังและศรัทธาในการพัฒนาสังคมประเทศชาติ การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูจึงมีความสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพครู มีความสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา มีความสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียน ซึ่งจากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 เพื่อให้เป็นสารสนเทศสำคัญสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้นำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ให้สามารถจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ได้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน และความคาดหวังของสังคมและประเทศชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1
2. เพื่อศึกษาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับคุณภาพการจัดการเรียน การสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1 และผู้บริหาร สถานศึกษา สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนพัฒนาส่งเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการของครูที่ส่งผล สำเร็จต่อการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรดิตถ์เขต 1 เพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป
2. ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1 สามารถนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเองที่ส่งผลสำเร็จต่อ การจัดการเรียนการสอนของตนเอง เพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูตามกรอบขอบข่ายและภารกิจงานด้านวิชาการ ซึ่งได้วิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการตามแนวคิดของนักวิชาการโดยจำแนกออก 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านความรู้ความสามารถทางงานวิชาการ ด้านมนุษย สัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ

2. คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูตามแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2561 ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ ครู จำนวน 1,004 คน ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ปีการศึกษา 2564

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู จำนวน 278 คน ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ปีการศึกษา 2564 กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตารางเคชีมอแกน และได้กลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดประชากรของแต่ละโรงเรียนโรงเรียน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ 1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. ด้านความรู้ความสามารถทางงานวิชาการ
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์
4. ด้านคุณธรรมจริยธรรม
5. ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ

ตัวแปรที่ 2 คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณภาพผู้เรียน
2. ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ
3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ ศักยภาพของครูที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการที่มีอิทธิพลต่อการทำงานและจูงใจเป็นผู้นำผู้อื่น จำแนกออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ

1.1 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง คุณลักษณะของครูซึ่งแสดงถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ และความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติงาน การเรียน

วิธีการสอนใหม่ๆ และทดลองปฏิบัติจริง มีความรู้ความเข้าใจเทคนิค วิธีการจัดการเรียนการสอน ที่ทันต่อเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงในสังคม และมีความสามารถในการแก้ปัญหา

1.2 ความรู้ความสามารถทางงานวิชาการ หมายถึง คุณลักษณะของครูซึ่งแสดงถึง ความรู้ ความสามารถหรือศักยภาพในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการจัดการ เรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน การวัดและการประเมินผลตรงตามความเป็นจริง การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียน

1.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง คุณลักษณะของครูซึ่งแสดงถึงความรู้ ความสามารถ หรือศักยภาพในด้านความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นแบบอย่างที่ดี ทำให้เกิดบรรยากาศที่เป็นมิตรและร่วมมือร่วมใจกันทำงาน มีความยืดหยุ่นในการทำงาน มีความเมตตาช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่ทุกข์สุขของเพื่อนร่วมงานและมีการสร้างภาคีเครือข่ายที่ดี ระหว่างหน่วยงาน

1.4 ด้านคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง คุณลักษณะของครูซึ่งแสดงถึงความรู้ ความสามารถหรือศักยภาพ ในการประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในจรรยาบรรณวิชาชีพครู ปฏิบัติงาน ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาและรักษากฎระเบียบของโรงเรียน มีความขยันหมั่นเพียร ตรงต่อเวลา มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีความเสียสละต่อเพื่อ สาธารณประโยชน์

1.5 ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ หมายถึง พฤติกรรมของครูซึ่งแสดงถึง ความรู้ ความสามารถหรือศักยภาพ ในการปฏิบัติส่งเสริม ให้คำแนะนำในการพัฒนาความก้าวหน้า ทางวิชาชีพและการเลื่อนวิทยฐานะของครู ให้คำแนะนำในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อ ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ จัดอบรมให้ความรู้ในด้านขอบข่ายงานวิชาการ มีการสร้างขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงานของเพื่อนร่วมงาน

2. คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู หมายถึง ความสามารถของครูในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน หรือดำเนินการสอนในหน้าที่ครู เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และ เปลี่ยนแปลงไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สามารถวัดได้จากการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่เป็นคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้าน ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ประกอบด้วยความสามารถใน การอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดประเภทต่างๆ การสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนตามหลักสูตร การมีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และด้านคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ ที่เป็นค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย รวมทั้งสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม

2.2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ หมายถึง การจัดระบบบริหารจัดการ คุณภาพของสถานศึกษา มีการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์และ พันธกิจอย่างชัดเจน สามารถ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาในทุกกลุ่มเป้าหมาย จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรให้มี ความเชี่ยวชาญ ทางวิชาชีพ และจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้ รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

2.3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเป็นสำคัญผู้เรียน หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา สร้างโอกาส ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิง บวก สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่าง เป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำผลที่ได้มาให้ข้อมูล ป้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

3. ครู หมายถึง ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการเรียนการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิษฐ์เขต 1 ในปีการศึกษา 2564

4. ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่การเรียนการสอน จำแนกเป็น น้อยกว่า 5 ปี ตั้งแต่ 5 – 10 ปี 10 ปีขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
  - 1.1 ความหมายของผู้นำ
  - 1.2 ความหมายของภาวะผู้นำ
  - 1.3 ทฤษฎีภาวะผู้นำ
2. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ
  - 2.1 ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ
  - 2.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ
  - 2.3 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ
3. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
  - 3.1 ความสำคัญของคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู
  - 3.2 องค์ประกอบคุณภาพจัดการเรียนการสอนของครู
4. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ความหมายของผู้นำ

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2555, หน้า 4) กล่าวว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่มีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น ๆ ภายในกลุ่มและเป็นผู้ที่ใช้อิทธิพลนั้นทำให้บุคคลอื่น ๆ ภายในกลุ่มปฏิบัติงานให้กับตนเองอย่างมีความพึงพอใจและบรรลุถึงเป้าหมายดังที่ผู้นำปรารถนา

สัมมา ธรนิธ. (2556, หน้า 31) กล่าวว่า ผู้นำ (Leader) หมายถึง บุคคลที่มีภาวะผู้นำที่สามารถชักจูง ชี้นำ สั่งการ มีอิทธิพลให้บุคคลอื่นปฏิบัติงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ขณะเดียวกัน ก็ต้องสามารถทำให้สมาชิกในองค์การเกิดความพึงพอใจในงานที่ทำด้วย

ณิกัญญา สายธนู (2560, หน้า 23) กล่าวว่า ผู้นำ (Leader) คือ บุคคลที่สามารถชักจูงหรือชี้นำบุคคลอื่นให้ปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุปได้ว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่มีอิทธิพล สามารถชักจูงหรือชี้นำให้บุคคลอื่นปฏิบัติงานให้กับตนเองด้วยความพึงพอใจและเกิดความพยายามในการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

ความหมายของภาวะผู้นำ

รัตติกรณ์ จงวิศาล (2560, หน้า 136) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถหรือกระบวนการที่บุคคลมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นหรือกลุ่มคน สามารถกระตุ้นจิตใจให้บุคคลอื่นเชื่อถือยอมรับ และความสามารถที่สูงขึ้นในการที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

การดี อนันต์นารี (2561, หน้า 11) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่มีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลระหว่างผู้นำและผู้ตาม เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันโดยมีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เผชิญได้ ซึ่งได้อำนาจอำนาจหน้าที่หรือการกระทำของผู้นำในการชักจูงหรือชี้นำบุคคลให้ปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ภาวิน ชินะโชติ (2563, หน้า 14-6) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นความสามารถกระตุ้นให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมีพฤติกรรมมุ่งไปสู่วัตถุประสงค์ตามที่ต้องการจากการชักชวนและจูงใจให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลปฏิบัติเพื่อให้ทำงานอย่างเต็มใจ

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถหรือกระบวนการที่ผู้นำมีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อผู้ตาม สามารถกระตุ้น จูงใจ หรือชี้นำให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเชื่อถือ ยอมรับ และเต็มใจปฏิบัติงานให้สำเร็จตาม

ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ศิริพงษ์ เศรษฐายน (2555, หน้า 123) กล่าวถึงทฤษฎีภาวะผู้นำที่แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ คุณลักษณะ พฤติกรรม และตามอับัติการณ

1. คุณลักษณะของผู้นำ (Leader Traits)

ราล์ฟ สตอกคิล (Lunenburg, Fred C. and Ornstein, Allan C., 2007: 118 citing Stogdill, Ralph M. 1948: 35-71) ได้ศึกษากลุ่มที่เป็นตัวอย่าง 124 กรณี ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1904-1947 พบว่าความสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 09 - 26 ในหลายๆ พื้นที่ นักวิจัยเสนอว่า คุณลักษณะของผู้นำ มีมากมาย หลายอย่างที่แตกต่างจากผู้ที่ไม่เป็นผู้นำ เมื่อนามาวิเคราะห์เป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ได้ 5 หัวข้อ ดังนี้

1) สมรรถภาพ (Capacity) ได้แก่ สติปัญญา การใช้ภาษา เป็นต้นแบบการพิจารณา
ตัดสิน

2) ผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ได้แก่ ความเป็นนักวิชาการ ความรู้ สุนทรียภาพ
ความสำเร็จในการทำงาน

3) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ได้แก่ ความสามารถในการยอมรับตามผู้อื่น
ความคิดริเริ่ม ความเพียรพยายาม การรุกเร้า ความเชื่อมั่นในตนเอง ความปรารถนาที่จะทำงานให้
ดีเด่น

4) การมีส่วนร่วม (Participation) ได้แก่ ความคล่องแคล่ว การเข้าสังคมได้ดี
ความร่วมมือ ความสามารถในการปรับตัว ความมีอารมณ์ขัน

5) สถานภาพ (Status) ได้แก่ ตำแหน่งทางสังคม การได้รับความนิยมน้อย
นอกจากนี้ คีธ เดวิส (Keith Davis, 1972: 130-140) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้นำ
ที่คล้ายกับว่าจะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จ ดังนี้

1) การมีสติปัญญาดี (Intelligence) จากการวิจัยพบว่าบุคคลในระดับหัวหน้า
จะมีสติปัญญา เฉลียวฉลาดกว่าผู้เป็นลูกน้อง และที่น่าสนใจคือพบว่าคนที่เป็นหัวหน้าจะมีสติปัญญา
มากกว่าลูกน้องไม่มากนัก

2) มีความชัดเจนและกว้างในสังคม (Social Maturity and Breadth) คนที่เป็นหัวหน้า
จะมี อารมณ์มั่นคง เป็นผู้ใหญ่ มีความสนใจ และมีกิจกรรมต่าง ๆ กว้างขวางกว่า มีความเชื่อมั่นใน
ตนเอง

3) มีแรงกระตุ้นภายในและปรารถนาจะทำงานให้สำเร็จ (Inner Motivation and
Achievement Drive) คนที่เป็นหัวหน้ามีความสัมพันธ์กับแรงกระตุ้นจูงใจค่อนข้างสูงมาก
ต่อความสำเร็จของงาน แรงกระตุ้นนี้เกิดจากภายในตัวเขาเองมากกว่าจะเกิดจากรางวัลภายนอก

4) ทักษะทัศนคติทางมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations Attitude) หัวหน้าหรือผู้ประสบความสำเร็จในการทำงานจะตระหนักถึงควมมีคุณค่าและศักดิ์ศรีของลูกน้อง และสามารถที่จะรับความจริงถึงคุณค่านี้ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นคนที่มองเห็นคุณค่าของลูกน้องมากกว่าจะต้องการให้งานเสร็จเพียงอย่างเดียว

2. พฤติกรรมผู้นำ (Leadership Behavior)

2.1 การศึกษาของมหาวิทยาลัยไอโอวา: มหาวิทยาลัยได้กำหนดให้มี ภาวะผู้นำ 3 แบบ แล้วดูผลกระทบที่เกิดขึ้นกับพนักงานในด้านเจตคติและผลผลิตที่ได้รับการแบ่ง ภาวะผู้นำเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1) ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ (Authoritarian Leadership) ผู้นำลักษณะนี้จะเป็นผู้ชี้นำโดยไม่ยอมให้ผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เขาจะเป็นผู้กำหนดโครงสร้างสถานการณ์ในการทำงานไว้ให้พนักงานอย่างสมบูรณ์แบบ ผู้นำจะใช้อำนาจเต็มที่และรับผิดชอบจากการริเริ่มงานจนงานนั้นสำเร็จ

2) ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic Leadership) ผู้นำจะกระตุ้นให้มีการอภิปราย กลุ่มและตัดสินใจร่วมกัน พนักงานจะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อ การทำงาน นอกจากนั้นจะได้รับการสนับสนุนให้แสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะ

3) ภาวะผู้นำแบบปล่อยปละละเลย (Laissez Faire Leadership) ผู้นำลักษณะนี้จะให้อิสระ แก่พนักงานเต็มที่ แต่ละคนสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง โดยปกติแล้วผู้นำประเภทนี้ไม่จำเป็นต้องมีผู้นำ

2.2 การศึกษาของมหาวิทยาลัยไอโอไอโอ พบว่าพฤติกรรมของผู้นำมีความแตกต่างกัน 2 มิติ เรียกว่าลักษณะริเริ่มโครงสร้างการทำงาน และลักษณะที่คำนึงถึงผู้อื่น

1) ลักษณะริเริ่มโครงสร้างการทำงาน (Initiating Structure) เป็นลักษณะที่ผู้นำมีจุดหมาย โดยตรงไปที่เป้าหมายของการปฏิบัติงานในองค์กร การจัดการ การให้ नियามงาน การมอบหมายงาน การสร้างช่องทางในการสื่อสาร การสร้างความสัมพันธ์กับลูกน้อง และการประเมินผลการปฏิบัติงาน กลุ่มผู้นำที่มีการริเริ่มโครงสร้างการทำงานจะมอบหมายงานให้สมาชิกตามลักษณะเฉพาะของงานโดยใช้ ดำเนินงานตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ กำหนดระยะเวลาที่แน่นอน กระตุ้นให้ใช้วิธีดำเนินการตามรูปแบบ ที่กำหนดไว้ อนุญาตให้สมาชิกทราบว่าเขาคาดหวังอะไร และดูว่าสมาชิกในกลุ่มทำงานเต็มตามศักยภาพ หรือไม่

2) ลักษณะที่คำนึงถึงผู้อื่น (Consideration) เป็นการอธิบายถึงผู้นำที่แสดงความไว้วางใจ เชื่อใจ นับถือ ให้ความรู้สึกอบอุ่น ช่วยเหลือ และมุ่งที่จะให้สวัสดิการแก่ลูกน้อง ผู้นำประเภทนี้จะรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน มีความเป็นมิตรและน่าเข้าใกล้ ปฏิบัติต่อสมาชิก

ทุกคนเท่าเทียมกัน และมักนำ แนวคิดของผู้ร่วมงานมาใช้อยู่เสมอ การที่ได้คะแนนลักษณะนี้สูงชี้ให้เห็นความใกล้ชิดทางจิตวิทยาระหว่าง ผู้นำและลูกน้อง แต่ถ้าได้คะแนนลักษณะนี้ต่ำ แสดงว่ามีความห่างไกลทางจิตวิทยา และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีน้อย

2.3 การศึกษาของมหาวิทยาลัยมิชิแกน: แบ่งแบบของผู้นำที่เน้นผลงานและเน้นผู้ปฏิบัติงาน (The Michigan Studies: Production-Centered and Employee Centered)

1) ผู้นำที่เน้นผลงาน (Production-Centered Leader) จะเน้นการทำงาน และวิธีการที่จะ ทำงานให้สำเร็จ ผู้นำแบบนี้จะกำหนดมาตรฐานของงานอย่างเข้มงวด จัดการทำงานอย่างรอบคอบ อธิบายวิธีการทำงานเพื่อให้ทำตาม และติดตามนิเทศงานอย่างใกล้ชิด

2) ผู้นำที่เน้นผู้ปฏิบัติงาน (Employee-Centered Leader) เน้นความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน และการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ผู้นำแบบนี้จะสนับสนุนความสัมพันธ์กับพนักงาน การตัดสินใจ ใช้กลุ่มมากกว่าเป็นรายบุคคล กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานกำหนดเป้าหมายไว้สูง และพยายามเอาใจใส่ ผู้ปฏิบัติงานและคำนึงถึงผู้อื่นอยู่เสมอ

3. ภาวะผู้นำตามอุปติการณ์ (Contingency Leadership)

3.1 ทฤษฎีของฟิดเลอร์ (Fiedler's Contingency Theory) เฟรด ฟิดเลอร์ และคณะ (Fred Fiedler and Associates) ได้นำเสนอว่า ผู้นำที่ประสบความสำเร็จสูงจะต้องใช้แบบแผนของความเป็นผู้นำที่ขึ้นอยู่กับระบบแรงจูงใจ และความสามารถที่ผู้นำจะควบคุมและมีอิทธิพลต่อสถานการณ์ องค์ประกอบของสถานการณ์มี 3 ประการ ได้แก่

1) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและสมาชิก (Leader-Member Relations) หมายถึง คุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและกลุ่ม อัตราของความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ และความนิยมยกย่องในตัวผู้นำ เป็นสิ่งที่สามารถวัดความสัมพันธ์ออกมาเป็นความสัมพันธ์ดีหรือเลว โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่า ถ้าลูกน้องให้ความเคารพนับถือ เชื่อใจผู้นำแล้ว ผู้นำจะสามารถแสดงอิทธิพลที่จะทำให้งานประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้น ตัวอย่างเช่น ถ้าลูกน้องเต็มใจที่จะปฏิบัติตามผู้นำ เนื่องจากพลังอำนาจของผู้นำแล้ว เราก็ทำตามผู้นำเพราะบุคลิกภาพของผู้นำ ความไว้วางใจและอื่น ๆ ในทำนองตรงกันข้าม ถ้าความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและลูกน้องไม่ดี ผู้นำอาจต้องใช้วิธีการอื่นเพื่อจะเรียกร้องให้เกิดความรู้สึกเป็นพิเศษ เช่น การให้รางวัล เป็นต้น เพื่อให้ลูกน้องทำงานได้ดีขึ้น

2) โครงสร้างของงาน (Task Structure) หมายถึง ธรรมชาติของงานที่ลูกน้องจะต้องปฏิบัติ ว่าเป็นงานที่ปฏิบัติเป็นประจำ (มีโครงสร้าง) หรือเป็นงานที่มีความซับซ้อน (ไม่มีโครงสร้าง)

3) อำนาจในตำแหน่งของผู้นำ (Position Power) เป็นการอธิบายความสามารถที่ผู้นำมีอยู่ที่จะทำให้ลูกน้องปฏิบัติตาม เป็นต้นว่า ตามกฎหมาย การให้รางวัล อำนาจบังคับ ตัวอย่างเช่น อำนาจในการว่าจ้างงานหรือให้ออกจากงาน การเลื่อนขั้นเงินเดือน และการเลื่อนระดับ

งานการสั่งงานให้ลูกน้องปฏิบัติตามแล้วเสร็จ ถ้าผู้นำยังมีอำนาจมากเพียงใด สถานการณ์ที่จะแสดงภาวะผู้นำเพื่อให้คนชื่นชมก็จะมีมาก โดยทั่วไปแล้วประธานคณะกรรมการและผู้นำในองค์การอาสามัครมักจะมีอำนาจไม่มากนัก แต่คณะกรรมการโรงเรียน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่ ผู้บริหารสถานศึกษาจะมีอำนาจตามตำแหน่งมาก

3.2 ทฤษฎีวิถีทางสู่เป้าหมาย (Path-Goal Theory) ทฤษฎีนี้มีพื้นฐานแนวคิดมาจากทฤษฎีความคาดหวังภาวะจูงใจ และเน้นที่ผู้นำที่ส่งผลต่อเป้าหมายของพนักงานที่จะบรรลุเป้าหมายรางวัลจะมี ความเกี่ยวข้องที่จะนำไปสู่เป้าหมายและความสำคัญของเป้าหมาย ทฤษฎีนี้ต้องการอธิบายผล ของพฤติกรรมผู้นำที่มีต่อพนักงานในด้านแรงจูงใจ ความพึงพอใจ ความพยายาม และการปฏิบัติที่เป็น ไปตามปัจจัยทางสถานการณ์ของพนักงาน และสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ลักษณะของตัวแปร คือ

1) ตัวแปรเหตุ พฤติกรรมผู้นำแบ่งเป็น 4 ประการ คือ

(1) ภาวะผู้นำแบบสั่งการอย่างเดี่ยว (Directive Leadership) ผู้นำแบบสั่งการจะบอกให้ลูกน้องรู้ว่าเขาจะต้องทำงานอะไรบ้าง โดยอาจมีการแนะนำงานว่าจะต้องทำอะไร ทำอย่างไร มาตรฐานของการปฏิบัติงาน ขอให้ลูกน้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ตามตารางและให้ความร่วมมือถึงการทำงาน อธิบายบทบาทของตนเองในฐานะผู้นำกลุ่ม ภาวะผู้นำแบบสั่งการคล้ายคลึงกับผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยไอโฮโอ

(2) ภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุน (Supportive Leadership) เป็นลักษณะผู้นำที่ให้ความเป็นมิตร ชอบช่วยเหลือ เอาใจใส่ต่อความต้องการ สถานภาพ และเข้ากับลูกน้องได้ดี ผู้นำแบบนี้จะปฏิบัติต่อลูกน้องเท่าเทียมกัน และมักจะอยู่ห่างจากการทำงานของลูกน้องโดยทำให้เกิดบรรยากาศสบาย ๆ และสนุกสนาน รูปแบบของภาวะผู้นำเช่นนี้คล้ายกับที่นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยไอโฮโอ เรียกว่า เป็นผู้นำที่คำนึงถึงผู้อื่น

(3) ภาวะผู้นำแบบร่วมคิดร่วมทำ (Participative Leadership) ผู้นำแบบนี้จะปรึกษางาน กับลูกน้อง ยอมรับฟังความคิดเห็นและพยายามใช้ความคิดของลูกน้องมาใช้ในการตัดสินใจ

(4) ภาวะผู้นำที่ยึดผลสำเร็จของงานเป็นหลัก (Achievement-Oriented Leadership) ผู้นำชนิดนี้จะกำหนดเป้าหมายไว้ท้าทายลูกน้อง โดยย้ำให้ผลงานเป็นเลิศ และแสดงให้ลูกน้องมั่นใจในความสามารถที่จะปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐาน

2) ตัวแปรด้านกระบวนการ เป็นองค์ประกอบด้านสถานการณ์ซึ่งเกี่ยวกับลักษณะของพนักงาน และแรงผลักดันจากสภาพแวดล้อม ลักษณะของพนักงานประกอบด้วยปัจจัย 3 ด้าน คือ

(1) ความสามารถ (Ability) เป็นคุณลักษณะส่วนบุคคลที่สำคัญของลูกน้อง เกี่ยวกับการ ได้รับความสามารถที่จะปฏิบัติงาน ตัวอย่างเช่น ลูกน้องที่มีความรู้สึกว่าตนเอง มีความสามารถไม่มากพอที่จะปฏิบัติงาน พอใจที่จะรับการแนะนำโดยตรงจากหัวหน้างาน

(2) สิทธิในการควบคุม (Locus of Control) เป็นอัตราที่บุคคลแต่ละเห็นมองเห็น สภาพแวดล้อมส่งผลอย่างเป็นระบบต่อพฤติกรรมของเรา บุคคลที่มีความรู้สึกมีสิทธิในการควบคุม ที่เกิดจากภายในตัวเขาเชื่อว่าผลงานที่ออกมาเป็นสิ่งที่มาจากพฤติกรรมของเขาเอง แต่ถ้าเป็นสิทธิ การควบคุมจากภายนอกแล้ว ผลงานที่ออกมาจะขึ้นอยู่กับโชคหรือโอกาสมากกว่า ผลงานวิจัย เสนอแนะว่าการควบคุมจากภายในจะทำให้เกิดความพึงพอใจที่จะร่วมคิดร่วมทำกับผู้นำ ส่วนการควบคุมจากภายนอก เหมาะสมกับรูปแบบภาวะผู้นำแบบสั่งการ

(3) ความต้องการและแรงจูงใจ (Needs and Motives) ความต้องการ แรงจูงใจ และ คุณลักษณะทางบุคลิกภาพของลูกน้องอาจมีอิทธิพลต่อการรับรู้และความพึงพอใจตามรูปแบบ ของ ภาวะผู้นำ ตัวอย่างเช่น ลูกน้องที่มีความต้องการสูงที่จะได้รับการยกย่อง รักใคร่ ควรจะพอใจ ผู้นำที่คอยช่วยเหลือสนับสนุน ส่วนผู้ที่มีความต้องการสูงในด้านความปลอดภัยจะพอใจผู้นำที่สั่งการ มากกว่า นอกจากนั้นลูกน้องที่มีความต้องการสูงที่จะเชื่อมั่นตนเอง มีความรับผิดชอบ และมีความ คิดเห็นเกี่ยวกับตนเองสูง จึงต้องการผู้นำแบบร่วมคิดร่วมทำ บุคคลที่มีความต้องการความสำเร็จสูง จะพอใจกับผู้นำที่ยึดถือความสำเร็จของงานเป็นหลัก

แรงผลักดันจากสภาพแวดล้อม (Environment Forces) พฤติกรรมภาวะผู้นำจะต้อง ได้รับ การจูงใจที่จะทำให้ลูกน้องมีความพึงพอใจตามสถานการณ์ที่จะทำให้การปฏิบัติงานสัมฤทธิ์ผล และการจัดสภาพแวดล้อมให้กับลูกน้อง เช่น การฝึกฝนงาน การแนะนำ การสนับสนุน และการให้รางวัล เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมของลูกน้องให้ดีขึ้น แรงผลักดัน จากสภาพแวดล้อม ประกอบด้วยองค์ประกอบตามสภาพเหตุการณ์กว้าง ๆ 3 ประการ คือ ลักษณะงาน กลุ่มงาน และระบบ การบังคับบัญชา

จากทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารจะส่งผลต่อความคิด และขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้บริหารควรจะต้องศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีเหล่านี้ เพื่อนำไป ประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์การให้มีประสิทธิภาพต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู

ภาวะผู้นำทางวิชาการนับเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพครู เพราะบุคคล ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจะสามารถสร้างสรรค์งานการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจะได้นำเสนอองค์ความรู้และแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการตามลำดับดังนี้

1) ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการครู และ 3) การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการครู

ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการของครู

สมใจ ลักษณะ (2542: หน้า 251) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ภาวะผู้นำที่รู้จักการใช้ศิลปะ และความสามารถของบุคคลหนึ่ง สามารถจูงใจและมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น ผู้รายงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานหรือกิจกรรม โดยใช้กระบวนการสื่อสารหรือการติดต่อกันและกันกับผู้ร่วมงาน จนสามารถดำเนินการบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนด

ธิดาวลัย สเตะจันทร์ (2541: หน้า 22) กล่าวว่าภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง การกระทำหรือกิริยาท่าทางที่ผู้นำแสดงออกถึงความสามารถในการพัฒนางานด้านวิชาการโดยการริเริ่ม นำทางให้เกิดแนวคิดใหม่ หรือให้การสนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งผู้ร่วมงานสามารถรับรู้และสังเกตเห็นการกระทำนั้นได้อย่างชัดเจน

กระทรวงศึกษาธิการ (2553: หน้า 1) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถในการนำบุคลากรของสถานศึกษาให้ร่วมมือปฏิบัติจนบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งงานด้านวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดในการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษา ผู้นำต้องมีความรู้ ความเข้าใจขอบข่ายเนื้อหาและหลักการบริหารงานด้านวิชาการอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับขอบข่ายงานวิชาการ ด้านหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านประกันคุณภาพการศึกษา

รุ่งนภา นุตราวังศ์ (2552: หน้า 57) ให้ความหมายว่า ภาวะที่ผู้นำทางวิชาการ คือ การที่ผู้นำเป็นผู้นำทางวิชาการ และมีความรู้ความเข้าใจเรื่องมาตรฐานหลักสูตร เป็นหัวใจของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สามารถช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน การตัดสินใจในทิศทางที่ถูกต้อง เพื่อการจัดการทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ เหมาะสมกับบริบทความต้องการของโรงเรียน นอกจากนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องระบบตรวจสอบและประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจและปรับปรุง การจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุตามที่คาดหวังไว้ต่อไป

กัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ (2553: หน้า 18) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถในการนำและการบริหารบุคคลในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้กระทำหรือจัดกิจกรรมด้านวิชาการและ กิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จ

ทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพจะแสดงบทบาทให้เห็นชัดเจนในด้านคุณลักษณะและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานในการดำเนินการใช้ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและงานด้านวิชาการ

ชฎากาญจน์ เจริญชนม์ (2553: หน้า 40-43) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึงความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคต่างๆ มาใช้ในการเกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิชาการ สามารถทำให้กลยุทธ์ทั้งการเป็นผู้นำและการบริหารและนำกลุ่มให้กระทำกิจกรรมทางด้านวิชาการให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนในที่สุด ภาวะผู้นำทางวิชาการคือการกระทำหรือทำที่แสดงออกถึงความสามารถในการนำกลุ่มซึ่งผู้ร่วมงานสามารถสังเกตเห็นได้ในการบริหารกิจกรรมทุกชนิดของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนให้ได้ผลดี

น้ำฝน รักษากลาง (2553: หน้า 14) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึงความสามารถในการส่งเสริมและสนับสนุนต่อกลุ่มที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายโดยการนำความรู้ทักษะต่างๆ มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อนำผู้ร่วมงานให้ร่วมมือปฏิบัติงานไปสู่ความมีประสิทธิภาพสามารถรับรู้ได้อย่างชัดเจน

จตุมา พรหมศร (2555: หน้า 8) กล่าวว่า ผู้นำทางวิชาการ คือผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีปรัชญาหลักสูตรต่างๆ ที่ใช้ในสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในวิธีสอนแบบต่างๆ สนับสนุนให้ครูใช้นวัตกรรมการสอนเป็นแบบอย่างที่ดีในเชิงวิชาการ สนับสนุนและส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียน ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นิเทศและกำกับให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ การบริหารงานวิชาการเป็นสิ่งสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบริหารสถานศึกษา ย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ สิ่งสำคัญที่สุดคือภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

สรุปลักษณะภาวะผู้นำทางวิชาการของครู คือ คุณลักษณะเฉพาะเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ศักยภาพของครูที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการที่มีอิทธิพลต่อการทำงานและจงใจเป็นผู้นำผู้อื่น จำแนกออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ

ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ

จุฑามาศ อินนามเพ็ง (2552: หน้า33-38) ได้สรุปภาวะผู้นำทางวิชาการออกเป็น 3 ด้านใหญ่ ๆ ดังนี้

1) การกำหนดภารกิจของโรงเรียน (Defining the school Mission) เป็นการกำหนดกรอบขอบเขตของงานที่โรงเรียนต้องรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ และสร้างความเข้าใจในภารกิจดังกล่าวให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ จำแนกเป็น 2 องค์ประกอบคือการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (Framing School Goals) และการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน (Communicating School Goals)

2) การจัดการด้านการเรียนการสอน (Management the instructional program) หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลส่งเสริมและสนับสนุนการสอนของครู การเรียนของนักเรียนและการประสานงานการเรียนการสอนจำแนกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ การนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน (Supervising and Evaluation Instruction) การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร (Coordinating Curriculum) และการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน (Monitoring Student Program)

3) การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน (Promote School Climate) บรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียนจะเกี่ยวข้องกับบรรทัดฐาน (Norms) และทัศนคติของบุคลากร และนักเรียนในโรงเรียนการเสริมสร้างบรรยากาศวิชาการของโรงเรียนทั้งในด้านตัวครู นักเรียน และการเรียนการสอนรวมทั้งมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียนจึงสำคัญ จำแนกเป็น 6 องค์ประกอบ คือ การควบคุมการใช้เวลาในการสอน (Protecting Instructional Time) การดูแลเอาใจใส่ครู และนักเรียนอย่างใกล้ชิด (Maintaining High Visibility) การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครูการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ (Promoting Professional Development) การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ (Providing Incentives for Learning)

สุรียรัถน์ พัฒนเชียร (2552: 28-29) ได้สรุปลักษณะของภาวะผู้นำทางวิชาการ และงานครู ไว้ดังนี้

1) รอบรู้วิทยาการกว้างขวาง ครูจะต้องเป็นผู้ชี้้นำในการศึกษาเล่าเรียน ให้แก่นักเรียนช่วยเหลือด้านการเรียนและด้านความประพฤติของนักเรียน ตลอดจนครูจะต้องเป็นผู้รอบรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง

2) มีความรู้ในวิชาที่สอนดี ครูต้องมีความรู้ในเรื่องที่ต้องสอนในการให้ความรู้หรือประสบการณ์แก่นักเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความขยันหมั่นเพียรและความไม่ไม่รู้ของครูด้วย

3) มีความรู้ในวิธีสอนดี ครูมีความรู้ดีจะต้องสามารถสอนได้ดีด้วย ในการประกอบวิชาชีพครูการสอนเป็นงานที่สำคัญที่สุด ฉะนั้นครูจึงควรวางแผนการสอนไว้เป็นอย่างดี

4) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ครูที่ดีจะต้องมีความพยายามริเริ่มและหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาแก่ศิษย์ให้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น การพยายามปรับปรุงงานสอนให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมออันเป็นการพัฒนาการสอนที่ได้ผลดีที่สุด

5) เจตคติต่ออาชีพครู ต้องมีศรัทธาต่องานครู สนใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกระตือรือร้นที่จะทำงานให้ได้รับความสำเร็จอย่างดี นอกจากนี้ครูต้องตั้งใจพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ

6) มีความสามารถในการปรับบทเรียนให้กับนักเรียน ครูที่ดีต้องมีความสามารถในการปรับบทเรียนให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของนักเรียนด้วย

7) มีความเข้าใจศิษย์ ครูที่ดีจะต้องเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของศิษย์ การสอน การปกครองจะเป็นไปด้วยดีหากครูเข้าใจปัญหาพื้นฐานที่แตกต่างกันของศิษย์

8) มีความสามารถในการใช้กลวิธีการสอนต่าง ๆ ครูต้องสามารถใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและวัยของศิษย์ในแต่ละชั้นเรียนเพื่อให้ศิษย์เกิดความสนใจตั้งใจเรียน ครูจะต้องส่งเสริมให้ศิษย์รู้จักคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ และรู้วิธีการที่จะแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 31-36) ได้กำหนดสมรรถนะประจำสายงานของครูซึ่งถือเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของครูมี 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้านภาวะผู้นำครูและด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

วันเพ็ญ นันทะศรี (2555: หน้า 264-265) กล่าวว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูปฐมวัย มีจำนวน 3 องค์ประกอบหลัก ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ปฐมวัยซึ่งมี 3 องค์ประกอบย่อย คือ การกำกับติดตามประเมินผลสรุปผล และปรับปรุงแก้ไขการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย 2) การพัฒนาครูปฐมวัยมี 3 องค์ประกอบย่อย คือ การเป็นผู้นำพัฒนาเพื่อครูปฐมวัย การพัฒนาตนเอง และการเป็นผู้นำในการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย และ 3) การพัฒนาเด็กปฐมวัยมี 5 องค์ประกอบย่อย คือ ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการด้านสังคม การติดตามความก้าวหน้าของเด็กปฐมวัยส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการด้านร่างกาย ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านอารมณ์และจิตใจ และส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการด้านสติปัญญา

สุนันท์ สังข์อ่อง (2555: หน้า 61-70) กล่าวว่าประเทศไทยและต่างประเทศ (ประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย แคนาดา และอังกฤษ) มีการกำหนดกรอบแนวคิดสมรรถนะที่เป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของครูไว้สอดคล้องกัน 15 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านความรู้ในเนื้อหาวิชา
- 2) ด้านการสื่อสารและการใช้ภาษา
- 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร
- 4) ด้านการจัดการเรียนรู้
- 5) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ
- 6) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน
- 7) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมทางการศึกษา
- 8) ด้านการวัดและประเมินผล
- 9) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
- 10) ด้านจิตวิทยาสำหรับครู
- 11) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
- 12) ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ
- 13) ด้านภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม
- 14) ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ
- 15) ด้านการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน

สุพจน์ ศรีนุตพงษ์ และพลสัมพันธ์ โพธิ์ศรีทอง (2556: หน้า 110-111) กล่าวว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครูมีองค์ประกอบทั้งหมด 6 ด้านคือด้านการพัฒนาหลักสูตรด้านการพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาและด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์

จิตติมา วรรณศรี (2557 หน้า 143 – 146) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่ามี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การพัฒนางานวิชาการที่เน้นการเรียนการสอน พฤติกรรมมุ่งงานวิชาการและมุ่งความสัมพันธ์ ความคิดริเริ่ม และความรู้ความสามารถทางวิชาการ การพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการของครู และการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู

Hallinger & Heck (1996 อ้างถึงใน วิเชียร กันหาจันทร์ หน้า 30) กล่าวว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ประกอบด้วยการพัฒนาหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การให้การนิเทศภายในสถานศึกษา และการมุ่งผลสัมฤทธิ์

สรุป ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู คือพฤติกรรมที่ครูได้แสดงออกซึ่งการนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาการศึกษา พัฒนาการจัดการเรียนให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย การบริหารหลักสูตรการจัด การเรียนรู้การบริหารจัดการชั้นเรียน

การพัฒนาผู้เรียน การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศภายในสถานศึกษา การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ภาวะผู้นำครู การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ การพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน การกำหนดภารกิจของโรงเรียน การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ปรัชญาการศึกษา ภาษาและวัฒนธรรม จิตวิทยา สำหรับครู การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการศึกษา การสื่อสาร และการใช้ภาษา การทำงานเป็นทีม และคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ

องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของครู

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำคุณลักษณะภาวะผู้นำทางวิชาการของครูตามทัศนะของนักวิชาการต่าง ๆ มาสังเคราะห์โดยการศึกษาและตีความหมาย และขอบเขตของแต่ละองค์ประกอบแล้วจัดหมวดหมู่องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของครู และใช้ข้อความที่แทนคุณลักษณะของแต่ละองค์ประกอบใหม่ได้ ดังนี้

ตาราง 1 สัเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ

ที่.	องค์ประกอบ ภาวะผู้นำทาง วิชาการของ ครู	จุฑามาศ อินนามเพ็ง (2552)	สุริย์รัตน์ พัฒนเสียร (2552)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553)	วันเพ็ญ นันทะศรี (2555)	สุนันท์ สังข์อ่อง (2555)	สุพจน์ ศรีนุตพงษ์ และพลสัมพันธ์ โพธิ์ศรี ทอง (2556)	จิตติมา วรณศิริ (2557)	Hallinger & Heck (1996-41)	สรุป
1	การกำหนด ภารกิจของ โรงเรียน	✓								
2	มีเจตคติที่ดีต่อ วิชาชีพ		✓							1.ด้าน
3	ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์		✓							ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์
4	ความคิดริเริ่ม และความรู้ ความสามารถ ทางวิชาการ								✓	
5	การจัดการ เรียนการสอน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
6	การพัฒนา หลักสูตร			✓	✓	✓	✓	✓	✓	
7	การวัดและ ประเมินผล					✓		✓	✓	2.ด้านความรู้ ความสามารถ
8	การนิเทศ ภายใน						✓	✓	✓	ทางวิชาการ
9	กิจกรรม พัฒนาผู้เรียน			✓	✓	✓				
10	การบริหาร จัดการชั้น เรียน		✓	✓		✓				
11	การใช้และ พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยี ทางการศึกษา					✓	✓	✓	✓	

ที่	องค์ประกอบ ภาวะผู้นำทาง วิชาการของ ครู	จุฬามาศ อินนามเพ็ง (2552)	สุริยรัตน์ พัฒนเชียร (2552)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553)	วันเพ็ญ นันทะศรี (2555)	สุนันท์ สังข์ทอง (2555)	สุพจน์ ศรีบุตพงษ์ และพลสถิตน์ โพธิ์ศรีทอง (2556)	จิตติมา วรรัตนศรี (2557)	Hallinger & Heck (1996-41)	สรุป
20	การส่งเสริม ความก้าวหน้า ทางวิชาชีพ ของครู								✓	

จากตาราง 1 พบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูตามแนวคิดของนักวิชาการจำนวน 8 คน ผู้วิจัยเลือกองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ซึ่งมีอยู่ 5 ด้าน คือ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านความรู้ความสามารถขอบข่ายวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ทั้ง 5 ด้านไปกำหนดเป็นกรอบการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง คุณลักษณะของครูซึ่งแสดงถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ และความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติงาน การเรียนวิธีการสอนใหม่ๆ และทดลองปฏิบัติจริง มีความรู้ความเข้าใจเทคนิค วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ทันต่อเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงในสังคม และมีความสามารถในการแก้ปัญหา

2. ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ หมายถึง คุณลักษณะของครูซึ่งแสดงถึงความรู้ ความสามารถหรือศักยภาพในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียน

3. ด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง คุณลักษณะของครูซึ่งแสดงถึงความรู้ ความสามารถหรือศักยภาพในด้านความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นแบบอย่างที่ดีทำให้เกิดบรรยากาศที่เป็นมิตรและร่วมมือร่วมใจกันทำงาน มีความยืดหยุ่นในการทำงาน มีความเมตตาช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่ทุกข์สุขของเพื่อนร่วมงาน

4. ด้านคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง คุณลักษณะของครูซึ่งแสดงถึงความรู้ ความสามารถหรือศักยภาพ ในการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาและรักษาภาระเบี่ยงของโรงเรียน มีความขยันหมั่นเพียร ตรงต่อเวลา มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีความเสียสละต่อเพื่อสาธารณประโยชน์

5. ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ หมายถึง คุณลักษณะของครูซึ่งแสดง ถึงความรู้ ความสามารถหรือศักยภาพ ในการปฏิบัติส่งเสริม ให้คำแนะนำในการพัฒนาความก้าวหน้า ทางวิชาชีพและการเลื่อนวิทยฐานะของครู ให้คำแนะนำในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพ มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของเพื่อนร่วมงาน

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู

ความสำคัญคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561 หน้า 1) กล่าวว่า มาตรฐาน การศึกษาเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น ในสถานศึกษาทุกแห่ง มาตรฐานถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับ ดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2548) มาตรฐานในบริบทนี้จึงเป็นมาตรฐานที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาโดยองค์รวม การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาทำให้เกิดโอกาสที่เท่าเทียมกัน ในการพัฒนาคุณภาพเพราะสถานศึกษาทุกแห่งรู้ว่าเป้าหมายการพัฒนาที่แท้จริงอยู่ที่ใด การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาจึงเป็นการให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา 2 ประการ ได้แก่ 1) สถานศึกษาทุกแห่งมีเกณฑ์เปรียบเทียบกับมาตรฐานซึ่งเป็นมาตรฐานเดียวกัน 2) มาตรฐานทำให้ สถานศึกษาเข้าใจชัดเจนว่าจะพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปในทิศทางใด นอกจากนี้ การกำหนด มาตรฐานยังเป็นการกำหนดความคาดหวังที่ชัดเจนให้กับครู ผู้บริหาร พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการร่วมมือร่วมพลัง เพื่อให้เกิดคุณภาพการศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนด มาตรฐานการศึกษาจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการ พัฒนาทุนมนุษย์และเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคนต้องรับรู้ และปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบให้บรรลุถึงเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดและ ร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้น (accountability)

องค์ประกอบคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของคุณครู

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561 หน้า 5) กล่าวว่า จากการศึกษา งานวิจัย บทความ บทสัมภาษณ์ผู้นำทางการศึกษา ผู้บริหารดีเด่น ตลอดจนการแสดงความคิดเห็น ของกลุ่มบุคคลทั่วไป สรุปได้ว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสิ่งสำคัญ ที่บ่งบอกได้อย่างชัดเจนหลายประการ ได้แก่ มีการกำหนดภารกิจของสถานศึกษาที่ชัดเจน มีการกำกับติดตามงานสม่ำเสมอ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาบ้านและชุมชนมีความใกล้ชิด และไว้วางใจกัน มีการตั้งความคาดหวังของผลสำเร็จไว้สูง มีความเป็นผู้นำด้านการจัดการเรียนรู้อย่าง มืออาชีพ ทั้งครูและผู้บริหาร มีการสร้างโอกาสในการเรียนรู้และใช้เวลาผู้เรียนในการทำงานกลุ่มมากขึ้น จัดสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นอย่างมีระเบียบ สะอาด และปลอดภัย มีการจัดหลักสูตรที่ชัดเจน สอดคล้องกับเป้าหมาย ใช้กลวิธีในการประเมินที่หลากหลาย จัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียน มีความสนใจ กระตือรือร้นในการที่จะเรียนรู้ จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ จัดสิ่งที่เป็นอุปสรรคสำหรับความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน พัฒนางานอยู่บนพื้นฐาน ของการวิจัย ใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างเต็มที่และวางแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพ จากแนวคิดในการ จัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังกล่าว ประกอบกับแนวคิดในการพัฒนามาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานว่าต้องเป็นมาตรฐานที่ปฏิบัติง่าย ประเมินได้จริง กระชับและจำนวนน้อย แต่สามารถสะท้อนคุณภาพการศึกษาได้จริง ข้อมูลที่ได้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับหน่วยงานต้นสังกัดและระดับชาติ ดังนั้น การกำหนดมาตรฐานจึงเน้นที่ คุณภาพของผู้เรียน คุณภาพของกระบวนการบริหารและการจัดการ และคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีแนวคิดในการกำหนด มาตรฐานในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดการกำหนดมาตรฐานด้านผู้เรียน

คุณภาพผู้เรียนที่สังคมต้องการ ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ที่ว่า “การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ (หมายถึง สุขกาย สุขใจ) สติปัญญา ความรู้ (หมายถึง เป็นคนเก่ง) และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (หมายถึงเป็นคนดีของคนรอบข้างและสังคม)” และในมาตรา 7 ที่ว่า “ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริม สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภูมิใจ ในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนร่วมและของประเทศชาติ รวมทั้ง ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล

ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง” นอกจากนี้ เพื่อให้ก้าวทันกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคที่ความรู้และเทคโนโลยีเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว กระทรวงศึกษาธิการในยุคของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552– 2561) ได้ประกาศ วิสัยทัศน์เกี่ยวกับคนไทยยุคใหม่ว่า คนไทยยุคใหม่ต้องได้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีสติรู้ทัน มีปัญญา รู้คิด มีสมรรถนะและมีคุณธรรม รับผิดชอบต่อครอบครัว ประเทศชาติและเป็นพลเมืองที่ดีของโลก ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้มุ่ง พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ดังนั้นในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพของผู้เรียน จึงมุ่งเน้น ที่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาย่อย จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 2) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มุ่งเน้นคุณภาพมาตรฐานขั้นต้น ในระดับ “ปานกลาง” ที่การมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ รวมทั้ง การมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนคุณภาพมาตรฐานขั้นสูง ได้แก่ ระดับ “ดี” “ดีเลิศ” และ “ยอดเยี่ยม” จะมุ่งเน้นไปที่คุณภาพมาตรฐานในระดับที่แตกต่างกัน ในเรื่อง การมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการแก้ปัญหา การมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม การมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร และการมีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ สำหรับด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มุ่งเน้นคุณภาพมาตรฐานขั้นพื้นฐานในระดับ ปานกลาง” ที่ การมีคุณลักษณะ และค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด และ การมีสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม ส่วนคุณภาพมาตรฐานขั้นสูง ได้แก่ ระดับ “ดี” “ดีเลิศ” และ “ยอดเยี่ยม” จะมุ่งเน้นไปที่คุณภาพมาตรฐานในระดับที่แตกต่างกัน ในเรื่อง ความภูมิใจในท้องถิ่นและ ความเป็นไทย รวมทั้ง การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย

2. แนวคิดการกำหนดมาตรฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ

การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารคุณภาพของสถานศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร และด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ ด้านการบริหารคุณภาพของสถานศึกษา เน้นที่การบริหารจัดการคุณภาพโดยรวม โดยให้ความสำคัญกับการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ และพันธกิจของสถานศึกษา รวมทั้งระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้านการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา

จะเป็นตัวสะท้อนคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาได้เป็นอย่างดี มีหลักสูตรสถานศึกษาจะมีการกำหนด จุดมุ่งหมาย แนวทาง วิธีการและเนื้อหาสาระที่เรียน ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลการเรียน การสอนในสถานศึกษา ซึ่งจะสะท้อนว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ เจตคติและพฤติกรรม ตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดไว้หรือไม่ หลักสูตรที่ดีควรคำนึงถึงบริบทของผู้เรียน ท้องถิ่นและชุมชน มีการบูรณาการสาระการเรียนรู้ หรือจัดทารายวิชาเพิ่มเติมที่สอดคล้อง กับ ความถนัด ความสามารถและความสนใจของผู้เรียนและจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริม ศักยภาพของผู้เรียนตามขีดความสามารถทำให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์และสมดุลทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจและสติปัญญา ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร ครูและบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วย ให้การจัดการศึกษาเกิดคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด การพัฒนาครูและบุคลากร เน้นไป ที่ความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพซึ่งต้องมีการพัฒนาที่ตรงตามความต้องการจำเป็น อย่างต่อเนื่อง ทั้งใน ส่วนของบุคคลและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบของการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้าน การจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ สภาพแวดล้อมและ การบริการที่ดีเป็นปัจจัยสำคัญต่อการ พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา สถานศึกษาที่มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารเรียนที่มั่นคง สะอาด มีแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอ มีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนมีการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและ การจัดการเรียนรู้ที่ มีคุณภาพ ทำให้ผู้เรียนดำเนินชีวิตอยู่ในสถานศึกษาได้อย่างมีความสุข ปลอดภัย มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งจะส่งผลถึงความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียนด้วย มาตรฐานด้านกระบวนการบริหารและ การจัดการมุ่งเน้นคุณภาพมาตรฐานขั้นต้น ในระดับ “ปานกลาง” ที่เป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจ ที่สถานศึกษากำหนดและระบบบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา ส่วนคุณภาพมาตรฐานขั้นสูง ได้แก่ ระดับ “ดี” “ดีเลิศ” และ “ยอดเยี่ยม” จะมุ่งเน้นไปที่คุณภาพมาตรฐานในระดับที่แตกต่างกัน ในเรื่องดำเนินการพัฒนาวิชาการ การพัฒนาครูและบุคลากร การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสังคม รวมทั้งการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษา

3. แนวคิดการกำหนดมาตรฐานด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนซึ่งจะบ่งบอก ถึงคุณภาพการจัดการศึกษา ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนที่ยอมรับกันว่าส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งเน้นที่การปฏิบัติ (active learning) เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการปฏิบัติที่นำไปสู่การเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง และคงทน มาตรฐานด้าน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นคุณภาพมาตรฐาน ขั้นต้น ในระดับ “ปานกลาง” ที่การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง

รวมทั้งความสามารถในการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต การใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตลอดจนการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและการนำผลมาพัฒนาผู้เรียน ส่วนคุณภาพมาตรฐานชั้นสูง ได้แก่ ระดับ “ดี” “ดีเลิศ” และ “ยอดเยี่ยม” จะมุ่งเน้นไปที่คุณภาพมาตรฐานในระดับที่แตกต่างกัน ในเรื่อง การบริหารจัดการชั้นเรียน เชิงบวก รวมทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

สรุป คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู หมายถึง ความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือดำเนินการสอนในหน้าที่ครู เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สามารถวัดได้จากการปฏิบัติงานของครูผู้สอนตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รายละเอียด ดังนี้

1. ด้านคุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่เป็นคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ประกอบด้วยความสามารถใน การอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดประเภทต่างๆ การสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร การมีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่เป็นค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย รวมทั้งสุขภาพทางร่างกาย และ จิตสังคม

2. ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ หมายถึง การจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา มีการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์และ พันธกิจอย่างชัดเจน สามารถดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาในทุกกลุ่มเป้าหมาย จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้ รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเป็นสำคัญผู้เรียน หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา สร้างโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำผลที่ได้มาให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานทางการศึกษา ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ ตามมาตรา 37 ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษา พ.ศ. 2546 ดังนี้

ก. ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา (มาตรา 36)

ข. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้ (พรบ.ระเบียบบริหารราชการ) และกฎหมายอื่น

ค. มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1) จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น

2) วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบและกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

3) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4) กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่การศึกษา

5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

6) ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7) จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

8) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9) ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

10) ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ด้านการศึกษา

11) ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

12) ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่มอบหมาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จึงได้หลอมรวมทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี แผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล จุดเน้นนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปี 2564 แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ของกระทรวงศึกษาธิการ แผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี พ.ศ. 2563 – 2565 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิบัติงานเพื่อส่งมอบผลผลิตการให้บริการการศึกษาที่เชื่อมโยงสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วิสัยทัศน์ (VISION)

จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สู่มาตรฐานสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ (MISSION)

1. จัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาสู่ระดับสากล

2. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้เรียนรู้ตามศักยภาพเป็นคนเก่งคนดี มีทักษะ มีสุขภาพดี สำนึกในความเป็นไทย ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และห่างไกลยาเสพติด

3. พัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพ พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการวิจัยสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม นำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา

4. บริหารจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้เข้มแข็ง โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายและทุกภาคส่วนตามหลักธรรมาภิบาล

ค่านิยม

โปร่งใส สุจริต รับผิดชอบ

วัฒนธรรม

ยิ้ม ไหว้ ทักทาย เต็มใจบริการ ทำงานเป็นทีม

เป้าประสงค์ (Goals)

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 จึงกำหนดเป้าประสงค์ ดังนี้

1. นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัยและมีคุณภาพ
2. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้เรียนรู้ตามศักยภาพ เป็นคนเก่งคนดี มีทักษะ มีสุขภาพดี สำนึกในความเป็นไทยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และห่างไกลยาเสพติด
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีสมรรถนะตรงตามสายงาน
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 และสถานศึกษา มีประสิทธิภาพ และเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 เน้นการทำงานแบบบูรณาการ มีเครือข่ายการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา

รูปแบบการบริหารองค์กรแห่งคุณภาพ สพป.อต.

S 1 คุณภาพสถานศึกษา ตามมาตรฐานของ สมศ. (School Quality : S 1)

1. ด้านคุณภาพผู้เรียน เก่ง ดี มีทักษะ มีสุขภาพดี เก่ง = เป็นคนเก่ง (3 ตัวบ่งชี้)
  - 1.1 นักเรียนอายุระหว่าง 3 – 6 ปี มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามหลักสูตร พ.ศ. 2560 ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล
  - 1.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละผลการสอบวัดความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National Test : NT) ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด หรือมีพัฒนาการสูงขึ้น
  - 1.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละผลการสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์ที่กำหนดดี = เป็นคนดี (2 ตัวชี้วัด)

2.1 นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

2.2 นักเรียนมีการปฏิบัติตนตามค่านิยม 12 ประการ

มีทักษะ (3 ตัวชี้วัด)

1) นักเรียนอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่อง เขียนคล่อง คิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้ตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น

2) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต้องมีทักษะทางเทคนิคพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

3) นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยใช้กระบวนการ ลูกเสือ-ยุวกาชาด

มีสุขภาพดี (2 ตัวชี้วัด)

1) นักเรียนมีสุขภาพทางร่างกายตามเกณฑ์ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

2) นักเรียนมีสุขอนามัยพื้นฐาน (สุขบัญญัติแห่งชาติ 10 ประการ) ในการใช้ชีวิตประจำวัน

2. ด้านคุณภาพครู แนวคิดครูต้นแบบ , ครูเรียนแบบ

1. ครูดีมีจรรยาบรรณ

- ความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตร

- การบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก

- ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

- ตรวจสอบและประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำมาพัฒนาผู้เรียน

2. สร้างสรรค์นวัตกรรม

- จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

ในการดำเนินชีวิต

- มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้

จัดการเรียนรู้

3. นำสู่ครูมืออาชีพ

- เป็นครูต้นแบบการจัดการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก

4. คุณภาพการบริหารจัดการ

5. คุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

S 2 คุณภาพสำนักงานเขต (Service Area Quality : S 2) ภายภาพที่ดีสู่คุณภาพที่ดีขึ้น

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีมาตรฐาน มีความสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น สวยงาม

2. ผลการประเมินตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการของ สพฐ. อยู่ในระดับดีเยี่ยม

3. การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA)

เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประจำปีการศึกษา 2564 ตามข้อตกลงการปฏิบัติงาน (Performance Agreement : PA) มีเป้าหมายและตัวชี้วัด (KPI) ดังต่อไปนี้

เป้าหมายที่ 1 เป็นคนเก่ง ประกอบด้วยตัวชี้วัด จำนวน 3 ตัวชี้วัด

เป้าหมายที่ 2 เป็นคนดี ประกอบด้วยตัวชี้วัด จำนวน 2 ตัวชี้วัด

เป้าหมายที่ 3 มีทักษะ ประกอบด้วยตัวชี้วัด จำนวน 3 ตัวชี้วัด

เป้าหมายที่ 4 มีสุขภาพดี ประกอบด้วยตัวชี้วัด จำนวน 2 ตัวชี้วัด

เป้าหมายที่ 1 เป็นคนเก่ง (3 ข้อ)

1.1. นักเรียนอายุระหว่าง 3 - 6 ปี มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามหลักสูตร พ.ศ. 2560 ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละผลการสอบวัดความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National Test : NT) ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดหรือมีพัฒนาการสูงขึ้น

1.3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละผลการสอบทางการศึกษาระดับชาตินำพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

เป้าหมายที่ 2 เป็นคนดี (2 ข้อ)

2.1. นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

2.2. นักเรียนมีการปฏิบัติตนตามค่านิยม 12 ประการ

เป้าหมายที่ 3 มีทักษะ (3 ข้อ)

3.1. นักเรียนอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่อง เขียนคล่อง คิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้ตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น

3.2. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต้องมีทักษะทางเทคนิคพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

3.3. นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยใช้กระบวนการ ลูกเสือ-ยุวกาชาด

เป้าหมายที่ 4 มีสุขภาพดี (2 ข้อ)

4.1. นักเรียนมีสุขภาวะทางร่างกายตามเกณฑ์ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

4.2. นักเรียนมีสุขอนามัยพื้นฐาน (สุขบัญญัติแห่งชาติ 10 ประการ) ในการใช้ชีวิตประจำวัน

จุดเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จุดเน้นที่ 1 K.3 must be learn (K.Three must be learn)

สิ่งที่เด็กอนุบาล 3 ทุกคน ต้องได้รับการเรียนรู้และพัฒนาทักษะด้านภาษา การอ่าน และการเขียน ตามบัญชีคำพื้นฐานเด็กปฐมวัย 242 คำ ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

จุดเน้นที่ 2 ภายภาพที่ดี สู่คุณภาพที่ดีขึ้น

ในปีการศึกษา 2564-2565 การดำเนินงานภายใต้จุดเน้น “ภายภาพที่ดี สู่คุณภาพที่ดีขึ้น” เมื่อสภาพแวดล้อม สภาพบริบท ซึ่งเป็นด้านภายภาพของโรงเรียนมีความพร้อม สมบูรณ์ สวยงาม ปลอดภัยเอื้ออำนวยต่อการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ ย่อมจะส่งผลไปสู่การบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ โดยคุณภาพของผู้เรียนจะเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 เพื่อเป็นแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

จุฑามาศ อินนามเพ็ง (2552) ได้วิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่าระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ส่งผลต่อ องค์กรแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็น ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหาร และครูผู้สอนกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนด้านการกำหนด ภารกิจของโรงเรียน การสื่อสาร เป้าหมายของโรงเรียน การจัดการด้านการเรียนการสอน การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน การส่งเสริมบรรยากาศ วิชาการของโรงเรียน การควบคุม การใช้เวลาในการสอน การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู และการจัด ให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ มีอำนาจพยากรณ์ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .01 และผู้วิจัยได้เสนอ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการกำหนดภารกิจโรงเรียน ด้านการสื่อสารเป้าหมาย ของโรงเรียน ด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการส่งเสริม บรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน

ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจ ให้กับครู และด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้

จินตนา ศรีสารคาม (2554) ได้วิจัยพัฒนาโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นฐานความรู้ทางวิชาการ บทบาททางวิชาการ และทักษะเชิงยุทธศาสตร์ มีการนำพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติงานวิชาการตามขอบข่ายงานวิชาการ 8 งาน คือ (1) การวางแผนงานวิชาการ (2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน (4) การวัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน (5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (6) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (7) การนิเทศการเรียนการสอน (8) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในงานวิชาการ และส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตลอดทั้งความพึงพอใจของนักเรียนต่อปรากฏการณ์ทางวิชาการของสถานศึกษา โดย กระบวนการวิจัยและพัฒนา 5 ขั้นตอน คือ 1) การตรวจสอบกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีของโปรแกรม 2) การปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากขั้นตอนที่ 1 และจัดทำเอกสารประกอบโครงการ 3) การ ตรวจสอบและการปรับปรุงโปรแกรม 4) การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในขั้นตอนการทดลองใช้โปรแกรม ในภาคสนาม และ 5) การทดลองใช้โปรแกรมในภาคสนามจริง ผลการดำเนินงาน ได้โปรแกรมพัฒนา ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประกอบด้วย 3 โครงการ คือ (1) โครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ มีเอกสารประกอบโครงการ 15 ชุด (2) โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย มีเอกสารประกอบโครงการ 1 ชุด (3) โครงการสร้าง เครือข่ายพัฒนาวิชาการ มีเอกสารประกอบโครงการ 1 ชุด เมื่อผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนาในขั้นตอนที่ 1-4 และนำไปทดลองใช้ในภาคสนามจริงในขั้นตอนที่ 5 กับโรงเรียนพงษ์วิทยุ 2 อำเภอ บ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น แล้ว พบว่า 1) ผลการประเมินก่อนและหลังการทดลองโปรแกรมพัฒนา ภาวะผู้นำทางวิชาการกับ ผู้ร่วมโปรแกรมทุกประเภทเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 2) การเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

วันทนา จำปาศรี และคณะ (2557) ได้วิจัยความต้องการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองคาย เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 2 ในการปฏิบัติใน สถานศึกษาของครูโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อยพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการวางแผนงาน วิชาการ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศ

การเรียนการสอน และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา รองลงมา คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนและพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับโดย ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ภาวะผู้นำทาง วิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ในระดับความต้องการพัฒนาของ ครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับความต้องการพัฒนาสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอนและพัฒนาระบบการเรียนรู้ ส่วนข้อที่มีระดับความต้องการพัฒนาต่ำสุด คือ ด้านทักษะการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อการเปลี่ยนแปลงการพัฒนางานวิชาการ และ ค่าดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นค่า (PNI modify) ของภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านและรายข้อจากมากไปหาน้อย พบว่าข้อที่มีค่าดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นค่า (PNI Modify) สูงสุด คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอนและพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ ส่วนข้อที่มีค่าดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นค่า (PNI Modify) ต่ำสุด การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาและส่งเสริมให้มี แหล่งเรียนรู้ การนิเทศการเรียนการสอน การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ

สุตมาส ศรีนอก (2557) ได้ทำวิจัยเรื่องปัจจัยสมรรถนะครูและทักษะ ชีวิตของนักเรียน ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า ระดับสมรรถนะครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการศึกษา และการพัฒนาตนเอง ระดับทักษะชีวิตของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การสร้างสัมพันธ์ภาพดีกับผู้อื่น การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น และ การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ตัวแปรระดับ นักเรียน ได้แก่ การสร้างสัมพันธ์ภาพดีกับผู้อื่น และการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและ แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ ส่งผลทางบวกต่อคุณภาพผู้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

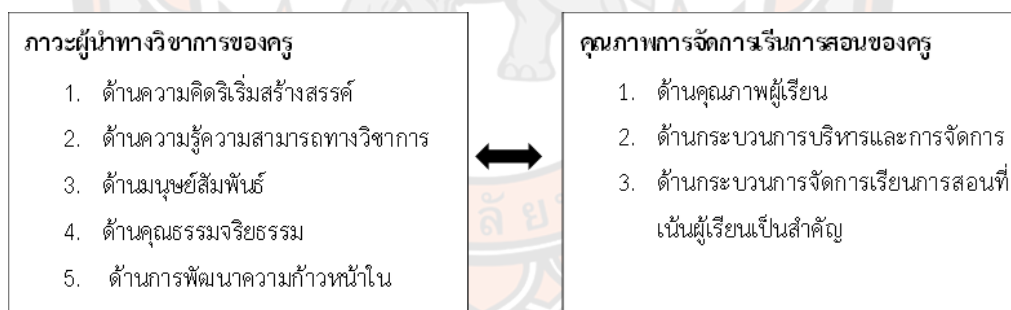
วิเชียร กันหาจันทร์ (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครู กับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการพัฒนา กิจกรรมผู้เรียน รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการใช้

สื่อและพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีและด้านการพัฒนาหลักสูตร ส่วนด้านคุณภาพผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี รองลงมาคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้านความใฝ่รู้และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และด้านคิดเป็นทำเป็น ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพผู้เรียน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงผู้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนและด้านการใช้สื่อและพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดกับคุณภาพผู้เรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครู กับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรดิษฐ์เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. **ประชากร** ประกอบด้วย ครู จำนวน 1,004 คน ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต1 ปีการศึกษา 2564

2. **กลุ่มตัวอย่าง** ประกอบด้วย ครู จำนวน 278 คน ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ปีการศึกษา 2564 กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดจำนวนประชากรของโรงเรียน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1

อำเภอ	จำนวน		กลุ่มตัวอย่าง
	สถานศึกษา	ประชากร	
1. เมืองอุตรดิตถ์	46	342	95
2. ตรอน	20	142	39
3. พิชัย	43	277	76
4. ลับแล	14	115	32
5. ทองแสนซัน	13	128	36
รวมทั้งสิ้น	136	1,004	278

ที่มา : รายงานข้อมูลสถานศึกษา ณ วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2564 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ถ้ามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ถ้ามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการวิชาการของครูโรงเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ใน 5 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านความรู้ความสามารถขอข่ายวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 ถ้ามเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ใน 3 ด้าน

ประกอบด้วย ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

2.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.3 กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.4 สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.5 หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อความถาม และหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายนามผู้เชี่ยวชาญ 3 คนดังนี้

2.5.1 ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2.5.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปัดดา อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2.5.3 นางสาวเสาวพิศ อุ่นพันธ์ ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1

โดยเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้อง มีดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตามเนื้อหา/จุดประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตามเนื้อหา/จุดประสงค์

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความวัดได้ไม่ตรงตามเนื้อหา/จุดประสงค์

2.6 นำผลที่ได้จากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญ ไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับเนื้อหา (Item Objective Congruence: IOC) และเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ปรากฏว่าได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

2.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 30 คน นำผลการตอบแบบสอบถามมาคำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha – Coefficient)

2.8 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู
2. ส่งแบบสอบถามพร้อมกับหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและประสานขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดในการตอบแบบสอบถาม
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป จำนวน 278 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 260 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.5%

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 121)

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น.121)

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และแปลความหมายของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ยูทธ ไกยวรรณ, 2545, หน้า 199) ดังนี้

0.80 - 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด

0.60 - 0.79 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างมาก

0.40 - 0.59 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันปานกลาง

0.20 - 0.39 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันน้อย

0.00 - 0.19 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันน้อยมาก

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 3 แสดงค่าจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	120	46.20
หญิง	140	53.80
รวม	260	100.00
2. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	153	58.80
สูงกว่าปริญญาตรี	107	41.20
รวม	260	100.00
3. ประสบการณ์ทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	83	31.90
5 – 10 ปี	132	50.80
มากกว่า 10 ปี	45	17.30
รวม	260	100.00

จากตาราง 3 พบว่า สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 46.20 ส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษา ปริญญาตรี 153 คน คิดเป็นร้อยละ 58.80 และส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปีคิดเป็นร้อยละ 31.90

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู	(n=260)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.49	0.53	มาก
2	ด้านความรู้ความสามารถทางงานวิชาการ	4.35	0.61	มาก
3	ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.41	0.54	มาก
4	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.35	0.63	มาก
5	ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ	4.33	0.68	มาก
รวมเฉลี่ย		4.38	0.54	มาก

จากตาราง 4 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมา ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$)

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ข้อ	ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	(n=260)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ครูมีความสามารถคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ	4.51	0.70	มากที่สุด
2	ครูมีความรู้ เข้าใจ ทักษะในการปฏิบัติงาน	4.49	0.69	มาก
3	ครูมีความสามารถเรียนรู้วิธีการสอนใหม่ๆ	4.62	0.58	มากที่สุด
4	ครูมีการทดลองปฏิบัติจริงในวิธีการสอนใหม่ๆ	4.46	0.76	มาก
5	ครูรู้และเข้าใจเทคนิค วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ทันต่อเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงในสังคม	4.58	0.69	มากที่สุด
6	ครูมีความสามารถแก้ปัญหาในเรื่องที่เกิดขึ้น	4.31	0.78	มาก
รวมเฉลี่ย		4.49	0.53	มาก

จากตาราง 5 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ครูมีความสามารถเรียนรู้วิธีการสอนใหม่ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) รองลงมา ครูรู้และเข้าใจเทคนิค วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ทันต่อเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงในสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ครูมีความสามารถแก้ปัญหาในเรื่องที่เกิดขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
ด้านความรู้ความสามารถทางงานวิชาการ

ข้อ	ด้านความรู้ความสามารถทางงานวิชาการ	(n=260)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ครูสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.33	0.79	มาก
2	ครูมีความสามารถพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	4.32	0.79	มาก
3	ครูวัดและการประเมินผลตรงตามความเป็นจริง	4.33	0.79	มาก
4	ครูสามารถใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้	4.45	0.51	มาก
5	ครูมีทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียน	4.34	0.69	มาก
รวมเฉลี่ย		4.35	0.61	มาก

จากตาราง 6 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ด้านความรู้ความสามารถทางงานวิชาการในภาพรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ครูสามารถใช้สื่อ
และแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมา ได้แก่ ครูมีทักษะ
การทำวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่
ครูมีความสามารถพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน อยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ด้านมนุษยสัมพันธ์

ข้อ	ด้านมนุษยสัมพันธ์	(n=260)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บังคับบัญชา	4.45	0.71	มาก
2	ครูประพฤติตนเป็นกัลยาณมิตรและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีแก่เพื่อนร่วมงาน	4.34	0.79	มากที่สุด
3	ครูมีความสัมพันธ์ที่ดี ดูแล เอาใจใส่และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน	4.61	0.71	มากที่สุด
4	ครูสามารถสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตรและสร้างความร่วมมือร่วมใจในการทำงานให้สำเร็จ	4.48	0.70	มาก
5	ครูมีความยืดหยุ่นในการทำงาน	4.53	0.70	มากที่สุด
6	ครูช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่ทุกข์สุขของเพื่อนร่วมงาน	4.23	0.59	มาก
7	ครูสามารถสร้างเครือข่ายกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานภายนอก	4.23	0.59	มาก
รวมเฉลี่ย		4.41	0.54	มาก

จากตาราง 7 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ด้านมนุษยสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ครูมีความสัมพันธ์ที่ดี ดูแลเอาใจใส่และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) รองลงมาได้แก่ ครูมีความยืดหยุ่นในการทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ครูช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่ทุกข์สุขของเพื่อนร่วมงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) และครูสามารถสร้างเครือข่ายกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานภายนอก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ข้อ	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	(n=260)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ครูประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกฎระเบียบและจรรยาบรรณ วิชาชีพครู	4.27	0.73	มาก
2	ครูปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	4.32	0.80	มาก
3	ครูมีความเมตตาต่อศิษย์อย่างเสมอภาค	4.54	0.67	มากที่สุด
4	ครูมีความขยันหมั่นเพียร อุตสาหะในการสอนนักเรียน ให้บรรลุเป้าหมาย	4.26	0.77	มาก
5	ครูมีความตรงต่อเวลา	4.38	0.64	มาก
6	ครูมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีความเสียสละ ต่อเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	4.35	0.63	มาก
รวมเฉลี่ย		4.35	0.63	มาก

จากตาราง 8 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ด้านคุณธรรมจริยธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ครูมีความเมตตาต่อศิษย์อย่างเสมอภาค อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมาได้แก่ ครูมีความตรงต่อเวลาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ครูประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกฎระเบียบและจรรยาบรรณวิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ

ข้อ	ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ	(n=260)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ครูสามารถให้คำแนะนำในการพัฒนาความก้าวหน้าทาง วิชาชีพและการเลื่อนวิทยฐานะของเพื่อนครูด้วยกัน	4.43	0.71	มาก
2	ครูสามารถให้คำแนะนำในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อ ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ	4.38	0.72	มาก
3	ครูสามารถอบรม ถ่ายทอดให้ความรู้ทางวิชาการแก่ผู้อื่น	4.23	0.82	มาก
4	ครูสามารถสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของเพื่อน ร่วมงาน	4.29	0.78	มาก
รวมเฉลี่ย		4.33	0.68	มาก

จากตาราง 9 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ ในภาพรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ครูสามารถให้คำแนะนำ
ในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพและการเลื่อนวิทยฐานะของเพื่อนครูด้วยกัน อยู่ในระดับมาก
ที่สุด ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมาได้แก่ ครูสามารถให้คำแนะนำในการพัฒนาการเรียนการสอน
เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่
ครูสามารถอบรม ถ่ายทอดให้ความรู้ทางวิชาการแก่ผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
ในภาพรวม

ข้อ	คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู	(n=260)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านคุณภาพผู้เรียน	4.43	0.63	มาก
2	ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ	4.26	0.62	มาก
3	ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.28	0.56	มาก
รวมเฉลี่ย		4.32	0.58	มาก

จากตาราง 10 พบว่าคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) เมื่อ
พิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} =$
4.43) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ อยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.26$)

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน

ข้อ	ด้านคุณภาพผู้เรียน	(n=260)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ครูสามารถพัฒนา การอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิด คำนวณในการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น	4.47	0.65	มาก
2	ครูสามารถสร้างนวัตกรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานของหลักสูตรแกนกลาง	4.59	0.64	มากที่สุด
3	ครูมีความรู้ทักษะทางวิชาชีพเพื่อการจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้	4.31	0.79	มาก
4	ครูสามารถสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ	4.52	0.70	มาก
5	ครูสร้างค่านิยมที่ตรงตามที่สถานศึกษากำหนด	4.29	0.74	มาก
6	ครูปลูกฝังให้ผู้เรียนความภูมิใจในท้องถิ่นและมีความเป็นไทย	4.38	0.80	มาก
7	ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจความแตกต่างและความหลากหลาย สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้	4.43	0.69	มาก
8	ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาวะทางร่างกายและ จิตสังคมที่ดี	4.47	0.83	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.43	0.63	มาก

จากตาราง 11 พบว่าคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ด้านคุณภาพผู้เรียนในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ครูสามารถสร้าง นวัตกรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของหลักสูตรแกนกลาง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมาได้แก่ ครูสามารถพัฒนา การอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.63$) และครูส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุข

ภาวะทางร่างกายและ จิตสังคมที่ดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ครูสร้างค่านิยมที่ดีงามตามที่สถานศึกษากำหนด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$)

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ

ข้อ	ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ	(n=260)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ครูสามารถจัดการบริหารงานอย่างเป็นระบบ	4.37	0.75	มาก
2	ครูสามารถกำหนด วิสัยทัศน์ และพันธกิจในการทำงาน	4.22	0.76	มาก
3	ครูพัฒนาตนเองทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	4.18	0.79	มาก
4	ครูสามารถจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา	4.25	0.69	มาก
5	ครูสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้	4.25	0.72	มาก
6	ครูสามารถจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.34	0.62	มาก
รวมเฉลี่ย		4.26	0.62	มาก

จากตาราง 12 พบว่าคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ครูสามารถจัดการบริหารงานอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$) รองลงมาได้แก่ ครูสามารถจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.34$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ครูพัฒนาตนเองทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$)

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อ	ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	(n=260)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ครูสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนสอดคล้องตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา	4.29	0.73	มาก
2	ครูให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงมี	4.32	0.62	มาก
3	ครูสามารถบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวกสร้างแรงจูงใจที่ดีในการเรียนรู้กับผู้เรียน	4.30	0.81	มาก
4	ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.42	0.67	มาก
5	ครูสามารถตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ	4.51	0.61	มาก
6	ครูสามารถนำผลการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.00	0.85	มาก
7	ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและนำผลที่ได้มาใช้พัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	4.11	0.82	มาก
รวมเฉลี่ย		4.27	0.55	มาก

จากตาราง 13 พบว่าคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ครูสามารถตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมาได้แก่ ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ครูสามารถนำผลการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ตาราง 14 แสดงค่าสหสัมพันธ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของครู	คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู			รวม (y)
	ด้านคุณภาพผู้เรียน (y) ₁	ด้านกระบวนการบริหารและการ จัดการ (y) ₂	ด้านกระบวนการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (y) ₃	
ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์(x) ₁	.766**	.707**	.778**	.773**
ด้านความรู้ความสามารถทางงานวิชาการ (x) ₂	.776**	.789**	.870**	.835**
ด้านมนุษยสัมพันธ์ (x) ₃	.846**	.770**	.792**	.828**
ด้านคุณธรรมจริยธรรม (x) ₄	.891**	.853**	.916**	.913**
ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ(x) ₅	.884**	.870**	.855**	.897**
รวม (x)	.921**	.885**	.932**	.940**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 14 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = 0.940$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($r = 0.913$) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ ($r = 0.897$)

เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏผล ดังนี้

ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = 0.773$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($r = 0.778$) รองลงมาคือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ($r = 0.766$) และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ($r = 0.707$)

ด้านความรู้ความสามารถทางงานวิชาการ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก ($r = 0.835$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($r = 0.870$) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ($r = 0.879$) และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ($r = 0.776$)

ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก ($r = 0.828$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านคุณภาพผู้เรียน ($r = 0.846$) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($r = 0.792$) และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ($r = 0.770$)

ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก ($r = 0.913$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($r = 0.916$) รองลงมาด้านคุณภาพผู้เรียน ($r = 0.891$) และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ($r = 0.853$)

ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก ($r = 0.897$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับ ด้านคุณภาพผู้เรียน ($r = 0.884$) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ($r = 0.870$) และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($r = 0.855$)

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1
- 2) เพื่อศึกษาคูณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1
- 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1

ประชากรได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 จำนวน 1004 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ จำนวน 260 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่า ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$: Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.: Standard Deviation) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment-Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รองลงมา ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ

1.1 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครูมีความสามารถเรียนรู้วิธีการสอนใหม่ๆ รองลงมา ได้แก่ ครูรู้และเข้าใจเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่ทันต่อเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงในสังคมและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ครูมีความสามารถแก้ปัญหาในเรื่องที่เกิดขึ้น

1.2 ด้านความรู้ความสามารถทางงานวิชาการ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครูสามารถใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ รองลงมา ได้แก่ ครูมีทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ครูมีความสามารถพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

1.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครูมีความสัมพันธ์ที่ดี ดูแล เอาใจใส่และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนอยู่ รองลงมาได้แก่ ครูมีความยืดหยุ่นในการทำงาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ครูช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่ทุกข์สุขของเพื่อนร่วมงาน และครูสามารถสร้างเครือข่ายกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานภายนอก

1.4 ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครูมีความเมตตาต่อศิษย์อย่างเสมอภาค รองลงมาได้แก่ ครูมีความตรงต่อเวลาอยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ครูประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกฎระเบียบและจรรยาบรรณวิชาชีพครู

1.5 ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ครูสามารถให้คำแนะนำในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพและการเลื่อนวิทยฐานะของเพื่อนครูด้วยกัน รองลงมาได้แก่ ครูสามารถให้คำแนะนำในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ครูสามารถอบรมถ่ายทอดให้ความรู้ทางวิชาการแก่ผู้อื่น

2. ผลการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ

2.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ครูสามารถสร้างนวัตกรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของหลักสูตรแกนกลาง รองลงมาได้แก่ ครูสามารถพัฒนา การอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิด คำนวณในการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น และครูส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพทางร่างกาย และ จิตสังคมที่ดี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ครูสร้างค่านิยมที่พึงงามตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ครูสามารถจัดการบริหารงานอย่างเป็นระบบ รองลงมาได้แก่ ครูสามารถจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ครูพัฒนาตนเองทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

2.3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ครูสามารถตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ รองลงมาได้แก่ ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ครูสามารถนำผลการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียน

3. ผลการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์มากไปน้อย ดังนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ ด้านความรู้ความสามารถทางงานวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตามลำดับ

3.1 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านกระบวนการ

จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมาคือ ด้านคุณภาพผู้เรียน และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ

3.2 ด้านความรู้ความสามารถทางงานวิชาการ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมาคือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน

3.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านคุณภาพผู้เรียน รองลงมาคือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ

3.4 ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมาด้านคุณภาพผู้เรียน และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ

3.5 ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านคุณภาพผู้เรียน รองลงมาคือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

อภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1 ในภาพรวมพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูมีความสามารถเรียนรู้วิธีการสอนใหม่ๆ เข้าใจเทคนิค วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ทันต่อเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงในสังคม ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่ครูต้องมี เพื่อนำไป

ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับวิเชียร กันหาจันทร์ (2561) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการพัฒนากิจกรรมผู้เรียน รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการใช้สื่อและพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีและด้านการพัฒนาหลักสูตร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ จุฑามาศ อินนามเพ็ง (2552) ได้วิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร และครูผู้สอนที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่าระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร และครูผู้สอนที่ส่งผลต่อ ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายุทธธิดเขต 1 ในภาพรวมพบว่า คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านคุณภาพผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูสามารถสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของหลักสูตรแกนกลาง ครูสามารถพัฒนาการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณในการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นและครูส่งเสริมสุขภาพทางร่างกายและจิตสังคมที่ดีซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ที่กล่าวว่า คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู หมายถึง ความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือดำเนินการสอนในหน้าที่ครู เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สามารถวัดได้จากกรปฏิบัติงานของครูผู้สอนตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิเชียร กันหาจันทร์ (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพผู้เรียน โดยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี รองลงมาคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้านความ ใฝ่รู้และ

เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และด้านคิดเป็นทำเป็น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุตามาส ศรีนอก (2557) ได้ทำวิจัยเรื่องปัจจัยสมรรถนะครูและทักษะ ชีวิตของนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่าระดับสมรรถนะครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการศึกษา และ การพัฒนาตนเอง ระดับทักษะชีวิตของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การสร้างสัมพันธ์ภาพดีกับผู้อื่น การตระหนักรู้ และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น และ การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ตัวแปรระดับนักเรียน ได้แก่ การสร้างสัมพันธ์ภาพดีกับผู้อื่น และการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ส่งผลทางบวกต่อคุณภาพผู้เรียน

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจาก ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่ทำให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เมื่อครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่สูงขึ้น คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูก็ย่อมสูงขึ้นเช่นกัน โดยครูจะต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความก้าวหน้าในวิชาชีพ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) กล่าวว่า จากการศึกษางานวิจัย บทความ บทสัมภาษณ์ผู้นำทางการศึกษา ผู้บริหารดีเด่น ตลอดจนการแสดงความเห็นของกลุ่มบุคคลทั่วไป สรุปได้ว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสิ่งสำคัญที่บ่งบอกได้อย่างชัดเจนหลายประการ ได้แก่ มีการกำหนดภารกิจของสถานศึกษาที่ชัดเจน มีการกำกับติดตามงานสม่ำเสมอ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาบ้านและชุมชนมีความใกล้ชิดและไว้วางใจกัน มีการตั้งความคาดหวังของผลสำเร็จไว้สูง มีความเป็นผู้นำด้านการจัดการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ ทั้งครูและผู้บริหาร มีการสร้างโอกาสในการเรียนรู้และให้เวลาผู้เรียนในการทำงานกลุ่มมากขึ้น จัดสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นอย่างมีระเบียบ สะอาด และปลอดภัย มีการจัดหลักสูตรที่ชัดเจน สอดคล้องกับเป้าหมาย ใช้กลวิธีในการประเมินที่หลากหลาย จัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียน

มีความสนใจ กระตือรือร้นในการที่จะเรียนรู้ จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ จัดสิ่งที่เป็นอุปสรรคสำหรับความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน พัฒนางานอยู่บนพื้นฐานของการวิจัย ใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างเต็มที่และวางแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพ จากแนวคิดในการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังกล่าว ประกอบกับแนวคิดในการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐานว่าต้องเป็นมาตรฐานที่ปฏิบัติได้ง่าย ประเมินได้จริง กระชับและจางวนน้อย แต่สามารถสะท้อนคุณภาพการศึกษาได้จริง ข้อมูลที่ได้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับหน่วยงานต้นสังกัดและระดับชาติ ดังนั้นการกำหนดมาตรฐานจึงเน้นที่ คุณภาพของผู้เรียน คุณภาพของกระบวนการบริหารและการจัดการ และคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ วิเชียร กันหาจันทร์ (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครู กับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านทั้ง 5 ด้านคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ในส่วนของคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้านความรู้และการเรียนอย่างต่อเนื่อง ด้านการคิดเป็นและทำเป็น โดยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิษฐ์เขต 1 พบว่า ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิษฐ์เขต 1 ควรส่งเสริมสนับสนุน จัดอบรม ให้ครูมีการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพและการเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำความรู้มาพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพต่อไป

1.2 ผลการศึกษาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 พบว่า ในด้านกระบวนการบริหาร และการจัดการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ควรส่งเสริม สนับสนุน จัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในด้านกระบวนการบริหารและการจัดการงาน อย่างเป็นระบบ รวมทั้งปรับกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้คิดได้ทำด้วยตนเองตาม หลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสม

1.3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการ เรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม และ ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ มีความสัมพันธ์สูงสุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ควรส่งเสริม สนับสนุน คุณธรรม ของครูและการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูได้นำความรู้ ความสามารถนั้นมาพัฒนาการสอนการสอนให้ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อพัฒนาคุณภาพ ของผู้เรียนในสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูที่จะนำพาผู้เรียน ไปสู่ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการที่สูงขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ.(2553). *องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งต่อประสิทธิผลการจัดการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. ดุษฎีนิพนธ์* ปรด. (การบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- จิตติมา วรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. พิษณุโลก : รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- จินตนา ศรีสารคาม.(2554). *การวิจัยและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.วิทยานิพนธ์ ปร.ด.(การบริหารการศึกษา).*มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- จุฑามาศ อินนามเพ็ง.(2552). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา).*สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จตุมา พรหมสร.(2555). *เส้นทางสู่ความเป็นผู้นำทางวิชาการ.*กรุงเทพฯ:คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ชฎากาญจน์ เจริญชนม์.(2553). *ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 .วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา).*มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณิกัญญา สายธนู. (2560).”การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ” ใน หนังสือ *ภาวะผู้นำทางวิชาการและการพัฒนาหลักสูตร*, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2564). *ภาวะผู้นำ แนวคิด ทฤษฎี เพื่อการประยุกต์ใช้ทางการศึกษา.* เชียงใหม่: วนิดา.
- ธิดาวัลย์ เสตะจันทร์.(2541). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้นิเทศภายในโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม.วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(หลักสูตรและการนิเทศ).* มหาวิทยาลัยศิลปากร

- น้ำฝน รักษากลาง.(2553). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ด้านผู้เรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนองครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2.วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา).มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ภาวดี อนันต์นาวิ. (2561). “ความเป็นผู้นำทางการศึกษา” ใน หนังสือความเป็นผู้นำทางการศึกษา, กรุงเทพฯ.
- ภาวีน ชินะโชติ. (2563). “ภาวะผู้นำและการสื่อสารในองค์กร” ใน เอกสารชุดวิชาภาวะผู้นำและพฤติกรรมองค์กร. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ.(2555). ภาวะผู้นำและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5) กรุงเทพฯ:พิมพ์ดี.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2560). มนุษย์สัมพันธ์:พฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รุ่งนภา นุตราวาศ.(2552). หลักสูตรอิงมาตรฐาน การพัฒนาสู่คุณภาพ.วารสารวิชาการ,12(4): 74-78
- วิเชียร กันหาจันทร์.(2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 วิทยานิพนธ์ กษ.ม.(การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- วันทนา จำปาศรี.(2557). ความต้องการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 .วารสารคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,8(ฉบับพิเศษ): 78 – 91
- วันเพ็ญ นันทะศรี.(2555). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.วิทยานิพนธ์ ปร.ด. (การบริหารและพัฒนาการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สมใจ ลักษณะ.(2542). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
- สัมมา รัตนธัญ.(2556). ภาวะผู้นำของผู้บริหาร.(พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ:พิมพ์ดี.

- สุตามาส ศรีนอก.(2557). ปัจจัยสมรรถนะครูและทักษะชีวิตของนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหาร
การศึกษา).มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สุนันท์ สังข์อ่อง.(255). หลักสูตรและการสอนสำหรับศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต.
- สุพจน์ ศรีนุตพงษ์ และพลสัมพันธ์ โปธิศรีทอง.(2556). รูปแบบการพัฒนาผู้นำทางวิชาการของครูที่
ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย,3(2): 105 – 113
- สุริรัตน์ พัฒนเชียร.(2552). ตัวแบบความสามารถทางภาวะผู้นำครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ด.(การบริหารการศึกษา).มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 (2563).ข้อมูลสารสนเทศ
10 มิถุนายน 25564.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2561).แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน
การศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์
การศึกษาพิเศษ.
- ศรสวรรค์ พานซ้าย. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. ศึกษาศาสตร์
สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 2564.
- ศิริพงษ์ เสาภายน. (2555). หลักและกระบวนการบริหารการศึกษา : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ.
(พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: บั๊ค พอยท์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแก้ไขเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

1. ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา	ภาควิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปัดดา	ภาควิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
3. นางสาวเสาวพิศ อุ่นพันธ์	ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๒๖๑๒

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๖ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

เรียน ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา

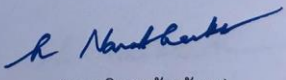
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างการค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวกัญญาภัทร คำชม รหัสประจำตัว ๖๓๐๗๑๒๔๓ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความสัมพันธ์
ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต ๑” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ในการค้นคว้าอิสระเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้
ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้
ในการค้นคว้าอิสระ ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

 (ดร.คณิดา นรัตถรักษา)
 รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๗
โทรสาร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๖

๒. นางสาวกัญญาภัทร คำชม
โทร. ๐๖-๓๔๓๔-๔๒๘๘

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย งานวิชาการ โทร. ๘๘๒๗
 ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๒๖๑๒ วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๔
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปัดดา

ด้วย นางสาวกัญญาภัทร คำชม รหัสประจำตัว ๖๓๐๗๑๒๔๓ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต ๑” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรณศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ในการค้นคว้าอิสระเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ดร.คณิดา นรัตถรักษา)
 รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๒๖๑๒

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๖ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ
เรียน คุณเสาวพิศ อุ่นพันธ์

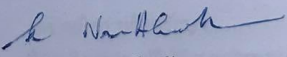
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างการค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวกัญญาภัทร คำชม รหัสประจำตัว ๖๓๐๗๑๒๔๓ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต ๑” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ในการค้นคว้าอิสระเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.คณิดา นรัตถรักษา)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๗
โทรสาร ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๖

๒. นางสาวกัญญาภัทร คำชม
โทร. ๐๖-๓๔๓๔-๔๒๘๘

ภาคผนวก ค ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

ข้อ	ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์							
1.	ครูสามารถคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.	ครูรู้ เข้าใจ ทักษะในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.	3.ครูสามารถเรียนรู้วิธีการสอนใหม่ๆและทดลองปฏิบัติจริง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.	ครูรู้และเข้าใจเทคนิค วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ทันต่อเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงในสังคม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5.	ครูสามารถแก้ปัญหาในเรื่องที่เกิดขึ้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านความรู้ความสามารถทางงานวิชาการ							
6	ครูสามารถจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	+1	0	+1	3	0.67	ใช้ได้
7	ครูสามารถพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	ครูวัดและการประเมินผลตรงตามความเป็นจริง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9	ครูใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10	ครูมีทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ด้านมนุษยสัมพันธ์							
11	ครูมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา	+1	0	+1	3	0.67	ใช้ได้
12	ครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เพื่อนร่วมงานและผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13	ครูสามารถสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรและร่วมมือร่วมใจกันทำงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	ครูมีความยืดหยุ่นในการทำงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15	ครูเมตตาช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่ทุกข์สุขของเพื่อนร่วมงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16	ครูสามารถสร้างภาคีเครือข่ายที่ดีระหว่างหน่วยงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านคุณธรรมจริยธรรม							
17	ครูประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในจรรยาบรรณวิชาชีพครู	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18	ครูปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
19	ครูปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาและรักษากฎระเบียบของโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20	ครูมีความขยันหมั่นเพียร ตรงต่อเวลา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
21	ครูมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีความเสียสละต่อเพื่อสาธารณประโยชน์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ							
22	ครูให้คำแนะนำในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพและการเลื่อนวิทยฐานะของเพื่อนครูด้วยกัน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

23	ครูให้คำแนะนำในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพ	+1	0	+1	3	0.67	ใช้ได้
24	ครูสามารถจัดอบรมให้ความรู้ในด้านขอบข่ายงานวิชาการ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
25	ครูสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของเพื่อนร่วมงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านคุณภาพผู้เรียน							
1	ครูสามารถพัฒนา การอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณในการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	ครูสามารถสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตรงตามมาตรฐานของหลักสูตรแกนกลาง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	ครูมีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	ครูสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	ครูสร้างค่านิยมที่ดีงามตามที่สถานศึกษากำหนด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	ครูสร้างความภูมิใจในท้องถิ่นและมีความเป็นไทย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	ครูยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	ครูมีสุขภาพทางร่างกายและ จิตสังคมที่ดี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ							
9	ครูสามารถจัดการบริหารงานอย่างเป็นระบบ	+1	0	+1	3	0.67	ใช้ได้
10	ครูสามารถกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธ	+1	0	+1	3	0.67	ใช้ได้

	กิจในการทำงานอย่างชัดเจน						
11	ครูพัฒนาวิชาชีพของตนเองเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12	ครูสามารถจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13	ครูสามารถดำเนินกาจัดอบรมพัฒนาครูและบุคลากรให้มี ความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ	-1	0	-1	3		ใช้ไม่ได้
14	ครูสามารถจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15	ครูสามารถจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเป็นสำคัญผู้เรียน							
16	ครูสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17	ครูสร้างโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงมี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18	ครูสามารถบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวกสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
19	ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20	ครูสามารถดำเนินการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
21	ครูร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำผลที่ได้มาให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ง ตัวอย่างหนังสือขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ อว.๐๖๐๓.๐๒/ว ๒๖๑๓

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๖ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน

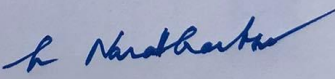
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน.....ฉบับ

ด้วย นางสาวกัญญาภัทร คำชม รหัสประจำตัว ๖๓๐๗๑๒๔๓ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความสัมพันธ์
ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต ๑” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ในการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องนี้ จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน บัณฑิตวิทยาลัย
จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า
อิสระซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ณิศา นรัตถรักษา)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๗
โทรสาร ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๖

๒. นางสาวกัญญาภัทร คำชม
โทร. ๐๖-๓๔๓๔-๔๒๘๘

ภาคผนวก จ เครื่องมือในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรณศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

จึงขอความกรุณาท่านได้ตอบแบบสอบถามทุกข้อคำถามตามความเป็นจริง เพื่อจะช่วยให้การวิจัยในครั้งนี้มีประโยชน์และมีคุณค่าทางการศึกษา ผลการตอบทุกฉบับผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ โดยจะนำมาวิเคราะห์ในภาพรวม ซึ่งผลการวิจัยจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวท่านทั้งสิ้น และขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์สละเวลาในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาวกัญญาภัทร คำชม

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ตรงตามความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย หญิง

2. วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

2. ประสบการณ์การทำงาน

ต่ำกว่า 5 ปี 5 - 10 ปี มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ตรงตามความเป็นจริง ตามระดับดังนี้

เกณฑ์ระดับคะแนน

- 5 หมายถึง มีคุณลักษณะตามรายการนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการของครูอยู่ในระดับมาก
 3 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการของครูอยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการของครูอยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการของครูอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู	ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู				
		5	4	3	2	1
ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์						
1	ครูมีความสามารถคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ					
2	ครูมีความรู้ เข้าใจ ทักษะในการปฏิบัติงาน					
3	ครูมีความสามารถเรียนรู้วิธีการสอนใหม่ๆ					

4	ครูมีการทดลองปฏิบัติจริงในวิธีการสอนใหม่ๆ					
5	ครูรู้และเข้าใจเทคนิค วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ทันต่อเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงในสังคม					
6	ครูมีความสามารถแก้ปัญหาในเรื่องที่เกิดขึ้น					
ด้านความรู้ความสามารถทางงานวิชาการ						
7	ครูสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
8	ครูมีความสามารถพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน					
9	ครูวัดและการประเมินผลตรงตามความเป็นจริง					
10	ครูสามารถใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้					
11	ครูมีทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียน					
ด้านมนุษยสัมพันธ์						
12	ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บังคับบัญชา					
13	ครูประพฤติตนเป็นกัลยาณมิตรและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีแก่เพื่อนร่วมงาน					
14	ครูมีความสัมพันธ์ที่ดี ดูแล เอาใจใส่และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน					
15	ครูสามารถสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตรและสร้างความร่วมมือร่วมใจในการทำงานให้สำเร็จ					
16	ครูมีความยืดหยุ่นในการทำงาน					
17	ครูช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่ทุกข์สุขของเพื่อนร่วมงาน					
18	ครูสามารถสร้างเครือข่ายกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานภายนอก					
ด้านคุณธรรมจริยธรรม						
19	ครูประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกฎระเบียบและจรรยาบรรณวิชาชีพครู					
20	ครูปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต					

21	ครูมีความเมตตาต่อศิษย์อย่างเสมอภาค					
22	ครูมีความขยันหมั่นเพียร อุตสาหะในการสอนนักเรียน ให้บรรลุเป้าหมาย					
23	ครูมีความตรงต่อเวลา					
24	ครูมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีความเสียสละต่อเพื่อ ประโยชน์ส่วนรวม					
ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ						
25	ครูสามารถให้คำแนะนำในการพัฒนาความก้าวหน้าทาง วิชาชีพและการเลื่อนวิทยฐานะของเพื่อนครูด้วยกัน					
26	ครูสามารถให้คำแนะนำในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพ					
27	ครูสามารถอบรม ถ่ายทอดให้ความรู้ทางวิชาการแก่ผู้อื่น					
28	ครูสามารถสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของ เพื่อนร่วมงาน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนใน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ตรงตาม
ความเป็นจริง ตามระดับดังนี้

เกณฑ์ระดับคะแนน

- 5 หมายถึง มีคุณลักษณะ/ปฏิบัติตามรายการนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง มีคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง มีคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง มีคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง มีคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู	ระดับการบริหาร				
		5	4	3	2	1
ด้านคุณภาพผู้เรียน						
1	ครูสามารถพัฒนา การอ่าน การเขียน การสื่อสาร และ การคิดคำนวณในการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ สูงขึ้น					
2	ครูสามารถสร้างนวัตกรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณภาพตามมาตรฐานของหลักสูตรแกนกลาง					
3	ครูมีความรู้ทักษะทางวิชาชีพเพื่อการจัดการเรียนการ สอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้					
4	ครูสามารถสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ					
5	ครูสร้างค่านิยมที่ดีงามตามที่สถานศึกษากำหนด					
6	ครูปลูกฝังให้ผู้เรียนความภูมิใจในท้องถิ่นและมีความเป็น ไทย					
7	ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจความแตกต่างและความ					

	หลากหลาย สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้					
8	ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาวะทางร่างกายและ จิตสังคม ที่ดี					
ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ						
9	ครูสามารถจัดการบริหารงานอย่างเป็นระบบ					
10	ครูสามารถกำหนด วิสัยทัศน์ และพันธกิจในการทำงาน					
11	ครูพัฒนาตนเองทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียนตาม หลักสูตรสถานศึกษา					
12	ครูสามารถจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา					
13	ครูสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการ บริหารจัดการและการเรียนรู้					
14	ครูสามารถจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่ เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน					
ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเป็นสำคัญผู้เรียน						
15	ครูสามารถจัดกระบวนการการเรียนการสอนสอดคล้อง ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา					
16	ครูให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด และปฏิบัติจริงมี					
17	ครูสามารถบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวกสร้างแรงจูงใจ ที่ดีในการเรียนรู้กับผู้เรียน					
18	ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล					
19	ครูสามารถตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ					
20	ครูสามารถนำผลการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนไปใช้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน					
21	ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและนำผลที่ได้มาใช้พัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้					

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	กัญญาภัทร คำชม
วัน เดือน ปี เกิด	08 พฤศจิกายน 2530
ที่อยู่ปัจจุบัน	23 หมู่ 11 ตำบลหนองกลับ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ 60110
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านวังถ้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	หมู่ 3 ตำบลถ้ำคลอง อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ 53000
ประวัติการศึกษา	ร.บ. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยนเรศวร

